

МЛАДЕН ФИЛИПОВИЋ

Сами за себе највише МОЖЕМО

У Крагујевцу имамо три одборника из Омладинске мреже Г17 плус, а у Србији око сто, што одборника, што чланова општинских и градских већа

СТРАНА 6

БАБИЦА КИЋА

Најлепши је први плач бебе

Постати мајка највећи је дар од Бога, а чути први плач детета највећа је радост коју човек може да доживи

СТРАНА 17

ЗОРАН СПАСОЈЕВИЋ ПАСКЕ

Уз добар иде и зао дух

Крагујевац има свог духа, али он воли да се игра скривалица, па нестаје кад је „густо“, зато ће неко помислити да је плашљив

СТРАНА 18

МИРОСЛАВ НИКОЛИЋ

Нема освртања

Ја сам човек који не гледа иза себе, већ иде само напред, труди се да нешто направи и кад оде – увек је то уздигнута чеља

СТРАНА 31

И НЕДОУМИЦЕ КО ПРЕЛАЗИ У „ФИЈАТ“ И ПО БАБУ И ПО СТРИЧЕВИМА

**СРЕЋНЕ
ВАЖИТНЕ
ПРАЗНИКЕ
ЖЕЛЕ
ВАМ**

Крагујевачке

2009

Srećni novogodišnji i božićni praznici!

GRAFOSTIL

Kanicova bb | 34000 Kragujevac | Srbija

www.grafostil.rs

Зитопродукт

Крагујевац, Војводе Путника 70
Телефони: 370-303, 370-215, 370-072,
370-135, 370-192

zitoproduktkg.com

ВОДА ЈЕ ДРАГОЦЕНА

ВК
1964
Крагујевац

ТРОШИТЕ ЈЕ РАЦИОНАЛНО

Reciklaža kertridža i tonera

dobar kertridž
mir u kući

Refill M

Karadordeva 51, www.refillm.com
Tel. (034) 33 77 98 (034) 34 01 03 (064) 287 64 60

telefoni
za 1 dinar

Карикатура: Горан Миленковић

ДРУГА СТРАНА

Навали, народе

Пише Драган Рајчић

Христос се роди!

Хм, Божић је у току, ваља и даље бити позитиван. Зато, браћо Срби, што се оно каже, уживајте у животу. Једите то што вам је на столу са апетитом, а сваки залагај заливајте неким добрим пићем и још лепшим мислима. И тако све док не прође Божић. А после? Шта ћемо после то ћемо тек да видимо. Овде се живи од данас до сутра, а из божићних празника излазимо тек прекосутра. Смислићемо нешто јер, хвала Богу, већ имамо власт која нас је научила како се преживљава у немогућим условима. То је код нас увежбана варијанта, а тренирамо је већ неколико деценија. Почели смо са вежбама још под Милошевићем, али док је нама оних који нас овако уводе у Европу сасвим је извесно да ћемо још дуго бити у врхунској форми. Многи контејнери ће од нас тек нахватати страх!

Да се сад вратим лецка уназад. Да, лепо се каже да није сваки дан Бадњи дан! Овај последњи је баш био непоновљив и свакако ће ући у историју. Таквим су га учинили наши богобојажљиви и у свему честити и смерни европејци тако што су реализацију једног свог круцијалног предизборног обећања темпирали баш на овај дан. И би - акција! Поред свакодневних трговачких акција за доњи веш или јужно воће, у организацији државе лично имадосмо још једну лепу акцију за - акције! Народ је имао заиста изузетну прилику, врло је вероватно да му сличну више ни једна власт никад неће пружити, да до својих акција дође чак по стотруко мањој цени од оне која му је обећана. Све је могло да се одвија под рекламним слоганом „Навали народе, код чика Млађе! Још мало па нестало!“, али ни њему ни осталим европејцима скромност није дозвољавала да превише потенцирају ово једнопроцентно испуњење изборног обећања које је пожњело стотине хиљада гласова. Иста та скромност говорила им је још нешто: народ треба да буде презадовољан јер ми смо учинили све што смо могли, а од кога је доста је! Пуна капа! Цеп смо му ионако толико испразнили да то више не може да напуни ни Рокфелер из најбољих дана!

А кад народ крене у наплату изборних обећања, тј. у акцију за своје акције, онда поред Бадњег дана и цео Божић добија на сјају јер Динкићеви дарови враћају веру у лепоту живљења. Ко је стигао да његово изборно обећање замени за божићну ђурку или за фртал прасета, зна шта говорим и тај се, ако је јуче био умерен, и данас слади том полупеченицом, а Млађину слику држи уместо иконе окачену на зиду, само окренуто наглавачке. Да би била склонија паду!

Е, сад, док сам још позитиван, враћам се на оно питање, а шта ћемо после, кад прођу акције, тј. кад исте поједемо? Ово питање у ствари гласи: Шта ћемо, бре, од понедељка? Ма, бери народе бригу на весеље! Док је нама оваких европејаца, биће још сличних акција којима ћемо добијати ону ствар за бубреге. Ако нисте превише гадљиви, дабоме да се и то једе. У владајућој коалицији је већ спреман рецепт који ће бити бесплатно свима подељен и у коме ће бити детаљно објашњено како да беле бубреге најкуксније спремимо и која пића да уз то конзумирамо, а да нас од свега не заболи глава.

Ја, додуше, имам и резервну идеју како да наставимо даље. Могли бисмо од понедељка да ударимо и у генерални штрајк глађу. И да са њим терамо све док наши европејци не испуне још неко предизборно обећање, макар и у том једном проценту. Нешто ми говори да би један такав позив на штрајк глађу наишао на изузетно масован одзив грађана. Једино га можда не би прихватили они малобројни појединци који ће и након ових празника још имати нешто за јело!

АНКЕТА ШТА ЈЕ „НАЈАВИЛА ГРМЉАВИНА“ 31. ДЕЦЕМБРА?

М. Игњатовић

Милашин Милошевић,
возач:
- Бог направи рокаду, видећемо велику или малу.

Јелена Вуловић,
дипл. економиста:
- Промене на боље, волела бих да су у стандарду.

Љиља Лукић,
бравар:
- Лоше време, увек може горе код нас!

Јоргос Евангелис, дипл. правник:
- Биће боља година, можда.

Томислав Ристић, бравар:
- Пробудила је нашу успавану, светлу европску перспективу.

Милена Радвановић, дипл. економиста:
- Ја мислим да наш град очекује препород.

Вуко Станишић, адвокат:
- Грми кад му време није, јесам религиозан, али нисам сујеван.

Лепа Радичевић, кројачица:
- По народном веровању то значи сушну годину.

Раца Милетић, трговац:
- Оптимиста сам, реално - и нама мора нешто лепо да се деси.

CityVision
MESTO OGLAŠAVANJA USPEŠNIH!
LED EKLAN U CENTRU GRADA

NOVA ERA
SPOLJAŠNJE OGLAŠAVANJE

Bilbordi kakve ste oduvek želeli!

TOP LOKACIJA:
STROGI CENTAR KRAGUJEVCA
Najprometnija raskrsnica i početak pešačke zone

POZOVITE
302-852
i uz nagradni kod: "kgnovine" dobićete 10% popusta za reklamu

Deda Mraz je već stigao

PUNTO CLASSIC
STARO
za **NOVO**

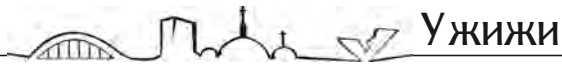
POPUST
1000 €
kamata
4,5%

Isporuka vozila odmah!
Svacom kupcu poklon bluetooth uređaj

ZASTAVA PROMET
ARENA
MOTORS
KRAGUJEVAC

ZASTAVA PROMET-ARENA MOTORS
Lepenički bulevar 33, Kragujevac
034/502 010, 034/502 025;
call centar 0800 034 035
fiat@arenamotors.rs, www.arenamotors.rs

FIAT

НОВИ АПСУРДИ У ИЗБОРУ СУДИЈА

И њонављачи деле правду

Пише Елизабета Јовановић

У последњој недељи децембра све реизабране и нове судије, њих 2.407, положиле су заклетву у Народној скупштини Србије, чиме је стављена тачка на све претпоставке и спекулације да се евентуално нешто може променити у одлуци Високог савета судства, с обзиром на бројне пимедбе које су упућене овом телу.

Пре тога, Скупштина је изабрала 876 судија, опет на предлог Високог савета судства, које први пут ступају на судијске функције и чији је први мандат ограничен на три године. Листа ових предлога прошла је „у пакету“, такорећи без скупштинске расправе, а главни критеријум за њих били су дужина и успешност студија, мада је узимана и оцена рада из институција у којима су до сада били за послени.

Судије које су први пут бирание добиле су места у основним судовима, па је тако Основни суд у Крагујевцу, поред 32 делиоца правде који су практично реизабрани, добио и 24 нова имена. Они су до сада били судијски помоћници и адвокати или су као приправници радили у другим институцијама, а подаци о њиховој успешности студирања и досадашњем радном ангажовању били су доступни јавности на сајту Високог савета судства.

Због новогодишњих празника није било озбиљнијих јавних реакција на „додатни“ избор судија, мада суве чињенице више него јасно говоре да су у крагујевачки Основни суд ушли углавном „лоши ђаци“. Један од њих 24 студирао је равно 16 година и имао просечни успех на правном факултету 6,20.

Шта кажу подаци о другим кандидатима?

Њих седморо студирало је између девет и 12 година са просечном оценом мало изнад шесте, осим двоје који су за мало пребацили седам. Само троје је завршило факултет у четворогодишњем року и са солидним успехом. Четворо је студирало пет година, наредних петоро шест, по двоје седам, односно осам година.

Међу свима најбољи просек оцена је 8,83. Још четворо је нешто изнад осмице, седморо је „пребацило“ седмицу, а сви остали су успели да пређу само шесту.

У Основни суд у Крагујевцу ушле су и 24 судије са трогодишњим мандатом, јер се први пут бирају за судијске функције, а међу њима је „рекордер“ са 16 година студирања и просечном оценом 6,20, па са 12, 11, 10... година. Само четворо је правни факултет завршило у року и са солидним успехом

БОШКО РАДОШЕВИЋ РЕШЕН ДА ТРАЖИ ПРАВДУ „ДО КРАЈА“

Са овим подацима имао је прилику да се упозна и Бошко Радошевић, некада приправник у суду, а сада самостални стручни сарадник у Градској управи за привредне ресурсе у Одељењу за пољопривреду. Он је конкурисао за судију Основног суда, није изабран и тим поводом обратио се редакцији „Крагујевачких“.

У вези судија које су реизабране не могу ништа да коментаришем, иако смо за иста места конкурисали, јер су они по другим критеријумима оцењивани. Више се код њих ценито критеријум достојности, али у то немам увид. Код судија који се бирају по

први пут могло се израчунати тачно ко колико има бодова. Када се све то погледа, испостави се да су прошли неки кандидати који су три пута дуже студирали од мене и имали неупоредиво слабији просек, а то су била главна мерила за избор.

Радошевић каже да жели да изврши увид у документацију Високог савета како би правним путем добио предлог Високог савета и одлуку Народне скупштине која је то потврдила. Највероватније упутиће и жалбу Уставном суду Републике Србије, јер то је једина преостала инстанца у земљи којој се може жалити.

Писаним путем већ сам се обратио Високом савету судства тражећи да видим колико имам бодова, а колико су имали кандидати који су изабрани, да бих могао да упоредим како је извршено рангирање. Сада када човек сам седне и избуђе, многе ствари нису јасне. Примера ради, за судију је изабран кандидат који има 16 година студирања и успех на студијама 6,20. То је јединствен пример у Србији, истиче Радошевић.

Он је на том примеру извео прост рачун.

Ако се узме просек тог кандидата на студијама и помножи са десет, он има 62 бода, а на године студирања има 140 у минусу. Значи, по та два основа има минус 78 бодова. Ако се на то дода сто бодова који су му дати за „посебно истицање“ на послу, произилази да има само 22 бода. Ја имам по истом критеријуму 256,5 бодова. Хоћу да знам како је тај кандидат изабран, а ја нисам, пита се Радошевић.

По њему, слична је ситуација и код оних који су студирали 9-10 година. Каже да нема ништа против људи који су изабрани, али има против оних који су вредновали и сматра да су превршили сваку меру, јер то вређа интелигенцију. Уз то додаје да су се на конкурс за судије пријавили и „јачи“ кандидати од њега, али ни они нису прошли.

Наш саговорник истиче и да има објављене стручне радове, када су допунска мерила у питању, што би требало да значи и бољи пласман, док се из биографија изабраних кандидата не ви-

НОВЕ СУДИЈЕ У ОСНОВНОМ СУДУ У КРАГУЈЕВЦУ

- Сања Антонијевић судијски помоћник, Трговински суд Крагујевац
- Милан Бабић судијски помоћник, Општински суд Аранђеловац
- Ненад Баковић судијски помоћник, Општински суд Крагујевац
- Предраг Бошковић помоћник директора Предузећа за изградњу града
- Александар Буђевац судијски помоћник, Општински суд Крагујевац
- Јелена Вуковић, судијски помоћник, Општински суд Крагујевац
- Јелена Дабић, судијски помоћник, Општински суд Крагујевац
- Драган Ђорђевић, судијски помоћник, Општински суд Крагујевац
- Јелена Јанковић шеф одсека за људске ресурсе МУП Републике Србије
- Дринка Кривчевић судијски помоћник, Општински суд Крагујевац
- Слободан Левајац адвокат из Крагујевца
- Верица Миловановић саветник, Републичко јавно правобранилаштво
- Весна Миловановић судијски помоћник, Општински суд Крагујевац
- Ана Милосављевић судијски помоћник, Окружни суд Крагујевац
- Милосав Недељковић старшина Органа за прекршаје у Лапову
- Наташа Петровић судија за прекршаје у Крагујевцу
- Слободан Петровић судијски помоћник, Општински суд Чачак
- Александра Прешић адвокат из Крагујевца
- Ивана Рачић судијски помоћник, Општински суд Крагујевац
- Анкица Станојловић судијски помоћник, Општински суд Аранђеловац
- Братислав Стевановић, адвокат из Крагујевца
- Светлана Ђупрић руководилац групе за пореске прекршаје Пореске управе Крагујевац
- Марија Филиповић, судијски помоћник Окружни суд Крагујевац
- Сузана Чоловић адвокат из Крагујевца

(поред имена су и функције и места где су до сада радили)

КО СУ ПРЕДСЕДНИЦИ СУДОВА

Двоје овдашњих и две њушнице

СУДИЈЕ АПЕЛАЦИОНОГ СУДА

Од 1. јануара 2010. године функције вршилаца дужности председника судова обављаће:

Живанка Божић

Основни суд у Крагујевцу
Раније била судија Општинског суда у Аранђеловцу, реизабрана за судију Основног суда у Крагујевцу

Зорица Ђурић

Виши суд у Крагујевцу
Раније била судија Општинског суда у Крагујевцу, реизабрана за судију Вишег суда у Крагујевцу

Весна Петровић

Апелациони суд у Крагујевцу
Раније била судија Окружног суда у Београду, реизабрана за судију Апелационог суда у Београду

Радован Ђурић

Привредни суд у Крагујевцу
Раније био судија Трговинског суда у Крагујевцу, реизабран за судију Привредног суда у Крагујевцу

НОВЧАНА ПОМОЋ РАДНИЦИМА „ЛИВАРА” ИЗ ТОПОЛЕ

У ковертима по пет и десет хиљада динара

Из фонда Министарства за рад, запосленима у Тополи подељена једнократна новчана помоћ, јер су последњу исплату добили за март прошле године

Запослени у предузећу „Ливар” из Тополе, које је у већинском власништву словеначке компаније „Ливар” из Иванчне Горице, упутили су на измаку 2009. године захтев Министарству рада да им додели једнократну новчану помоћ, јер им предузеће дугује девет месечних плата. Министарство је из фонда за помоћ пред Нову годину уплатило по 10.000 динара за око 100 радника који су у протеклом периоду радили, и по 5.000 динара за 120 запослених који су били на такозваном „плаћеном одмору”.

Иако се ради о веома скромном износу, та средства су, по речима Горана Милића, председника Синдиката металаца Крагујевца, који је иначе подржао овај захтев, добродошла породицама које су месецима без икаквих прихода. Каква ће бити даља судбина ливнице у овом тренутку је неизвесно, јер се чека састанак Управног одбора предузећа у коме већину чланова има словеначки власник. Предузеће је током прошле године преко Министарства економије тражило кредит под повољнијим условима за обртна средства, али им није одобрен јер је сва имовина предузећа већ под хипотеком због раније узетих кредита. Поред дуга за плате, послодавац месецима није уплаћивао радницима допринос за пензијско и здравствено осигурање, па су им здравствене књижице неовремене.

Синдикат металаца Крагујевца подржао је и захтев 46 радника „Застава резервних делова” из Рашке за доделу једнократне помоћи, јер ни они нису месецима добијали плате, па је и њима исплаћено по пет хиљада динара. У овом предузећу је уведен стечајни поступак.

Од фирми из металског комплекса најнеизвеснија је будућност предузећа „Застава ауто делови” из Кнића са 118 запослених. Овде су одржали производњу у смањеном обиму која је била довољна за исплату нето плата, али се радницима дугују доприноси за стаж и здравствено осигурање, тако да ни њима књижице нису оверене. „Фијат” није изразио интересовање да ову фирму укључи у кооперацију, а нема ни других заинтересованих да је приватизују. Дугови премашују вредност имовине, па у овом тренутку није могуће да се радницима повеже стаж новим задуживањем код државе.

Решење ће, како каже Горан Милић, покушати да се пронађе захтевом да Министарство економије и овде уведе поступак реструктурирања, чиме би се део дугова отписао, а запосленима понудио социјални програм и напустило предузеће уз отпремнине које по новим законским решењима износе 200 евра по години стажа. Председник Синдиката металаца Крагујевца сматра да ће почетак фебруара бити кризни период за фирме из ове гране, јер ће почети строга примена законских норми, које забрањују послодавцима да исплаћују личне дохотке ако претходно нису изменили допринос за запослене.

М. ПАНТИЋ

НЕДОУМИЦЕ ОКО ПРЕЛАСКА РАДНИКА У „ФИЈАТ”

И по бабу и по стри

Синдикалци Фабрике аутомобила тврде да су се на списку за систематски преглед и евентуални прелазак у „Фијат аутомобили Србија” нашли и они који нису задовољили на тестирању, док у овој компанији саопштавају да синдикат погрешно интерпретира чињенице и да ништа није спорно

Пише Милутин Ђевић

Италијански „Фијат” је после неколико одлагања коначно уплатио 98 милиона евра оснивачког улога у компанију „Фијат аутомобили Србија”, а Република Србија је имовину Фабрике аутомобила „Заставе РД” и „Хортикултуре”, као свој улог, пренела на нову фирму. Италијанска компанија је пре тога за социјални програм и смањење броја запослених уплатила два милиона евра.

Анексом основног уговора између „Фијата” и Србије прецизирано је да ће првих 1.000 радника Фабрике аутомобила и Групе „Застава возила” до 1. фебруара 2010. прећи у „Фијат аутомобили Србија”. И тиме би на причу о заокруживању нове фирме могла да буде стављена тачка, да није и

ЗОРАН МАРКОВИЋ СМАТРА ДА СУ РАДНИЦИ С ПРАВОМ НЕЗАДОВОЉНИ

превише недоумица и непознаница око преласка радника у „Фијат”. Могла би, али није.

Италијани су у сарадњи са слојем средњих руководиоца Фабрике аутомобила и „Заставе возила” начинили списак радника који до краја јануара треба да обаве лекарске систематске прегледе у „Заставиној” Медицини рада. На списку се нашло 1.500 имена. И то је био само један од повода за незадовољство и радника и председника Самосталног синдиката Фабрике аутомобила.

Синдикалци тврде да су се на списковима нашли и радници који нису прошли ни први круг на тестовима, а да они који су задовољили и који су прошли и трећи круг испитивања нису позвани на систематски преглед. Интересантно је да су се тестирања радника Фабрике аутомобила, као и садашњи лекарски прегледи, обављали у време колективних одмора, када у фабрици није било радника.

Према речима заменика председника Самосталног синдиката Фабрике аутомобила Зорана Марковића, радници су са правом незадовољни и питају се зашто је тестирање уопште и рађено када се за прелазак у „Фијат” позивају људи по ко зна каквим критеријумима.

Имамо право да сумњамо да се пословодство „Фијат аутомобила Србије” ослонило на мишљење средњег слоја руководиоца у Фабрици аутомобила, који су већ виђени за прелазак. Мислим да су управо они одређивали ко ће се наћи на списку за преглед и да су се при томе руководиоци не резултатима тестирања, него да су то радили и по „бабу и по стричевима”.

ЗАХТЕВИ СИНДИКАТА

Свима да се понуди посао

Самостални синдикати Фабрике аутомобила и „Застава камиона” и Јединствена организација синдиката „Заставе”, од министра економије Млађана Динкића и градоначелника Крагујевца Верољуба Стевановића траже да испоштују потписани анекс протокола и све шта је договорено.

Са министром Динкићем и градоначелником Стевановићем смо договорили да се свим радницима, који су запослени у Групи „Застава возила”, понуди посао. Ко жели радиће у фирми „Фијат ау-

томобили Србија” или код неког од „Фијатових” коопераната, а ко не буде желео, ту је социјални програм. На тај начин, а и то смо се договорили, нико неће добити отказ, већ ће добровољно уз отпремнину напустити радно место, каже заменик председника синдиката Фабрике аутомобила Зоран Марковић.

Ова синдикална организација заказала је за 13. јануар јавну седницу синдиката испред Управне зграде код „Шест топола” на којој ће раднике упознати са одредбама анекса основног уговора са „Фијатом” и договорити следеће потезе.

ШТРАЈК У КРАГУЈЕВАЧКОМ КАТАСТРУ

Траже исте аршине

У понедељак су посао обуставили и запослени у Центру за катастар непокретности Крагујевац, у коме би, по одлуци Владе, без посла требало да остане око 40 одсто радника

Први радни дан у 2010. години за запослене у Центру за катастар непокретности Крагујевац и комплетном Републичком геодетском заводу почео је нерадно – генералним штрајком. Обустава рада почела је тачно у седам сати, а биће прекинута када захтеви штрајкача буду испуњени.

Велика сала за пријем странака на четвртм спрату Скупштине града била је потпуно празна, а запослени су време проводили у ходнику и осталим канцеларијама у којима скоро ни један компјутер није био укључен. Иста атмосфера владала је и у просторијама Центра за катастар непокретности у Цара Лазара.

Повод за обуставу рада је одлука Владе Србије о максималном броју запослених у органима државне управе, по којој у Републичком геодетском заводу, који тренутно има око 2.500 запослених, број радника треба да се смањи за 30 одсто, што значи да ће без посла остати 600 радника. У Крагујевцу би од 58 запослених без радног места могло да остане 20 људи. Иначе, Крагујевцу, по новој организационој шеми, треба да припадну некадашње службе, а по новом групи за катастар Кнић, Рача, Баточина и Лапово.

Према речима председника УГС „Независност” крагујевачког Центра Зорана Благојевића, гаси се Центар за катастар непокретности

који је био задужен за 24 службе неколико округа.

Служба за катастар Крагујевца има 45, а овој служби треба да се прикључи и још 13 радника из некадашњег Центра за катастар. Држава сада од нас тражи да се број запослених са 58 смањи на 38 радника, што је око 40 процената. То значи да је Крагујевац, у односу на друге, у много неповољнијем положају, каже Благојевић.

У крагујевачком Центру за катастар непокретности тврде да су се и начелници солдарисали са запосленима и да су упутили допис у коме су надлежне обавестили да не могу да спороведу такву одлуку, јер је то нереално, непоштено и да неће да отпуштају раднике.

Оба синдиката, која су организовала генерални штрајк, УГС „Независност” и Самостални синдикат, траже преиспитивање спорне одлуке, јер је,

ЗАПОСЛЕНИ ТОКОМ ШТРАЈКА У ХОДНИКУ

ПРЕДСЕДНИК СИНДИКАТА ЗОРАН БЛАГОЈЕВИЋ

ступити у штрајк синдикалци су добили позив да на Бадњи дан, 6. јануара почну преговоре са министром за заштиту животне сред-

не и просторног планирања Оливером Дулићем. Кажу да ће га упознати да је новим Законом о државном премеру, пре два месеца, Геодетски завод преузео низ нових надлежности, да је тада преузео и „Геокарту” са 85 запослених, као и да, поред 2.500 стално запослених, има још 900 људи ангажованих по другим основама.

Одмах по најави да ће директор завода Ненада Тесле затражили да поднесе оставку.

Ми имамо толико посла да код нас ни један радник није вишак, а камоли 600 људи. Ми имамо реалног посла и зарађујемо, али ако треба, због кризе, прихватићемо смањење броја запослених, али у проценту који важи за све остале органе државне управе, а то је 7,3 одсто, каже Благојевић и додаје да ће генерални штрајк трајати до испуњења захтева.

М. ЂЕВИЋ

ЧЕВИМА

ма", по партијској припадности, родбинским везама и ко зна којим још критеријумима, каже Марковић.

■ Преглед није гаранција

Поред незадовољства због списка радника који су послати на систематски преглед недоумице су изазвале и гласине да ће управо здравствено стање бити одлучујуће за посао у „Фијату“.

Радници, наиме, стрепе да Италијани неће запослити никога ко не прође на лекарском прегледу. Бојазан је оправдана ако се зна да је радна снага Фабрике аутомобила у просеку веома стара и да просек прелази 40 година. Забуну је унело и то што у компанију „Фијат аутомобили Србија“ треба да пређе 1.000, а што је на преглед позвано 500 људи више.

У овој компанији то, међутим, демантују. Менаџмент „Фијат аутомобила Србија“ саопштио је да медицински тест није гаранција, већ један од услова за запошљавање, али и да су синдикати „Заставе“ пласирали погрешне информације у јавност.

Прерано је говорити о коначном одабиру будућих запослених у „Фијат аутомобилима Србија“ и ово је само један од неопходних корака, како бисмо изабрали најбоље кандидате, наведено је у саопштењу ове фирме.

Са друге стране Зоран Марковић каже да је атмосфера у фабрици напета, јер је на списковима за лекарске прегледе око 40 одсто оних који нису прошли „Фијатова“ тестирања. Иначе, према

анексу уговора, који је део стратешког уговора, у предузећу „Фијат аутомобили Србија“ до 2013. треба да буде запослено око 2.400 радника.

Спискови за лекарске прегледе јесу унели узнемиреност и нервозу међу „Заставине“ раднике, али је стигла и нова вест да ће они који пређу у нову фирму први уговор о раду потписати на три месеца. Ако успешно прођу тај пробни рад биће им понуђен нови тромесечни уговор.

Према информацијама Самосталног синдиката „Заставе“, запослени ће пре преласка у „Фијат“ дати отказ у Фабрици аутомобила или другом предузећу из којег ће бити преузети. Ако, пак, неко од радника не задовољи на пробном раду добиће отказ, али неће моћи да се врати у фабрику из које је прешао у „Фијат“. То значи да ће, у најбољем случају, имати право на законску отпемнину, која је много мања од оне коју би добио у било ком „Заставином“ предузећу.

И управо због тога многи, којима ће бити понуђен посао у новој заједничкој фирми, замислиће се да ли да га прихвате или одбију. Многи и сада тврде да је боље да остану у, рецимо, Фабрици аутомобила и буду још годину или две на државним јаслама, а да после тога уз пристојну отпемнину напусте фабрику.

■ Уговори на три месеца

Има и оних који тешко могу да се помире са чињеницом да запо-

шљавање на такозвано неодређено време, под чим подразумевају да ће у једној фирми остати до пензије, практично више не постоји, као и да је пробни рад на неколико месеци устаљена пракса у земљама тржишне економије.

И ту се јавља дилема на коју, бар за сада, нема правог одговора. Питање је на који ће начин реаговати Министарство економије ако неко одбије понуђени посао. Иначе, оно се обавезало да обезбеди плате за раднике који не буду пре-

шли у „Фијат аутомобили Србија“ или код неког од његових коопераната. Анексом протокола са репрезентативним синдикатима „Заставе“ није предвиђено шта ће се десити ако неко одбије да пређе у „Фијат“.

Ипак, у Самосталном синдикату Фабрике аутомобила кажу да запослени који не буду хтели да пређу да раде код Италијана могу да се одреде за једну од опција социјалног програма и уз отпемнину напусте фабрику.

РАДНИЦИ У ИШЧЕКИВАЊУ ОДЛУКЕ КО ЋЕ ПРЕЋИ У „ФИЈАТ“

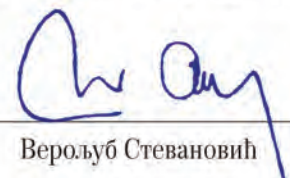
Драги суграђани

Нека Божић, велики празник,
дан рођења Христа Господа нашега,
у наша срца донесе љубав и свако добро,
а у наше домове срећу и благостање.

Нека нам покаже пут спасења и
подари снагу да победимо искушења
на путу истине и праведности.

МИР БОЖЈИ - ХРИСТОС СЕ РОДИ!

Градоначелник Крагујевца

Верољуб Стевановић

МЛАДЕН ФИЛИПОВИЋ, ПРВИ ОМЛАДИНАЦ Г17 ПЛУС

Сами за себе највише можемо

У Крагујевцу имамо три одборника из Омладинске мреже, а у Србији око сто, што одборника, што чланова општинских и градских већа. Није ли то велика снага, каже недавно изабрани председник младих у Г17 плус

Разговарао: Слободан Цупарић

Млади Крагујевчанин Младен Филиповић онедавно је председник Омладинске мреже Г17 плус, или „први човек“ партијског подмлатка ове странке за целу Србију. То поверење указано му је на Изборној скупштини младих Г17 која је одржана у Нишу.

Зато смо га прво питали – значи ли то да ће ускоро отићи у Београд?

То ме сви питају, али када сам се кандидовао за председника Омладинске мреже, мој став био је да никада нећу отићи из Крагујевца – без обзира што је Београд место где је највише информација неопходних за рад. С обзиром на

„ Ми смо странка која се бави суштинском децентрализацијом и с поносом могу да кажем да до сада ниједан председник Омладинске мреже Г17 плус није био из Београда. Мој претходник је био из Књажевца, а председница пре њега из Новог Сада

то да имам добру екипу сарадника, мислим да није неопходно да идем у престоницу.

Уз то, ми смо странка која се бави суштинском децентрализацијом и с поносом могу да кажем да до сада ниједан председник Омладинске мреже Г17 плус није био из Београда. Мој претходник је био из Књажевца, а председница пре њега из Новог Сада.

Како сте успели да се пробите, пошто сте, свакако, имали озбиљну конкуренцију међу београдским „јуношама“?

Добро је за сваку организацију да постоји конкуренција. Она ме увек додатно мотивише, јер само из ње може изаћи квалитет. Када сам се кандидовао за ово место

средином прошле године, велики број младих људи с којима сарађујем подржао је моју кандидатуру, а на Изборној скупштини нисам имао противкандидата.

Који је ваш први задатак на новој функцији?

Ми сада имамо врло озбиљан омладински програм и то је, заправо, једини прави омладински програм у Србији, који смо реализовали у претходном периоду. У ову годину улазимо с његовом надградњом. Оно што нам је било основа када смо га писали 2007. године је већа партиципација младих у друштву, јер ми морамо да будемо укључени на сваком нивоу одлучивања како бисмо могли нешто да допринесемо овом друштву, а не да чекамо да неко за нас нешто уради.

Тврдите да је Омладинска мрежа најорганизованија политичка организација младих у Србији. Нисте ли пристрасни?

Није то мој субјективни став, нити мојих сарадника, већ сам то више пута могао да чујем од колега из других политичких организација. Најбољи пример за то је 18. децембар 2009. године, када смо успели да изведемо преко две хиљаде омладинаца, на минус десет степени, да организују акцију „Европа – моје парче света“, у преко 50 градова Србије. Верујте ми да то ниједна омладинска политичка организација у Србији не може да уради.

Друго, кад говоримо о квалитету омладинаца Г17 плус, морамо напоменути да је он веома битан елемент у друштву. У Крагујевцу, на пример, ми имамо три одборника у градском парламенту из редова Омладинске мреже Г17 плус, а на територији целе Србије имамо око 100 одборника и чланова општинских и градских већа. Није ли то велика снага?

Који су највећи проблеми српске омладине данас и јесу ли они решиви?

Образовни систем је велики проблем и он мора да се прилагоди потребама друштва. Јер, само ако школујемо младе људе за потребе које су неопходне, можемо

имати компактно друштво. Запошљавање младих, такође, је велики проблем. Мислим да смо мерама Владе успели да га ублажимо. Конкретније, 10.000 младих који су на бироу, без било каквог искуства добили су прилику да раде као приправници у фирмама, а држава то субвенциониса. Они ће након шест месеци или годину дана, у зависности од степена стручне спреме, имати радно искуство и ако се покажу послодавци ће их задржати на тим радним местима. Затим је кроз неке мере, као што су стартап кредити, у претходном периоду запослено преко 20.000 људи,

међу којима је доста младих.

У којој мери можете да утицете на одлуке руководства странке и колико сте независни у свом раду?

О томе највише волим да причам, зато што је то и суштина постојања Омладинске мреже Г17 плус. Наша странка се по томе највише и разликује од других партија. У њој се не гледа на младе само као на будућност, већ смо ми садашњост и странке и друштва, а податак да нас сада има око 100, што одборника што чланова општинских и градских већа, довољно говори о поверењу код наших страначких колега.

МЛАД, А ВЕЋ ИСКУСАН ЧЛАН

Од пунолетства у политици

Младен Филиповић рођен је 1981. године у Крагујевцу, где је завршио основну и средњу школу и факултет. Има намеру да настави школовање, јер планира да упише докторске студије на Факултету политичких наука у Београду – смер јавна управа и локална самоуправа. Верује да ће стручни кадрови у будућности много допринети да локална и јавна управа буду окосница модерне државе.

Младен је почео да се бави политиком након свог пунолетства, прво кроз рад неких невладиних организација, а кад је 15. децембра 2002. године основан Г17 плус као странка, одмах је понео чланску карту. Био је, с поносом каже, међу првих неколико чланова Г17 плус у Крагујевцу и међу првих сто у Србији.

Ако је реч о страначким органима, не постоји ниједан где омладинци директно не утичу на политику Г17 плус. Иначе, преко четвртине чланства странке чине млађи људи, а Г17 плус сада има преко 85.000 чланова.

Да ли се и шта променило на личном и на професионалном плану откако сте изабрани за председника Омладинске мреже Г17 плус?

Променило се доста тога. Немам више слободног времена, стално се путује по терену... Читава Србија је под мојом ингеренцијом – кад говорим о Омладинској мрежи. Искрено се надам да ће то дати резултата за будуће активности наше странке. Надам се, а то ми је и циљ, да млади од тога имају користи.

Ваша странка се залаже за децентрализацију. Колико су друге партије истински заинтересоване за тај процес?

Већина чини то само декларативно. Сви воле да причају о децентрализацији јер је то пријемчиво за уши, а ми се суштински бавимо том темом. Зар нисмо то и показали? Пример је спуштање ингеренција на локални ниво – кад је здравство у питању. Наша генерална политика иде у том правцу. На пролеће оснивамо странку која је баш заснована на тим принципима. У Крагујевцу смо у коалицији са „Заједно за Шумадију“. Зар то не говори о томе колико пажње посвећујемо баш локалним управама, јер мислимо да су оне суштина једне квалитетне приче која ће Србију да одведе у Европу?

Како замишљате доброг политичара, које атрибуте треба да поседује?

Прво мора да буде искрен пред самим собом, а онда и пред осталима. Политичар мора да буде енергичан и стручан – особа спремна да и свој приватни живот подреди овом позиву. Само тако може да да резултате који су неопходни друштву. Мора да буде и образован, што ће омогућити да учествује у свим сегментима друштва.

Озбиљно сте „загазили“ у политику. Да ли сте јој посвећени сто посто, или нешто времена остављате и за неке друге активности?

Ако политичар темељно хоће да ради, неке ствари мора да остави по страни. Ја дајем све од себе како би обавезе испунио на најбољи могући начин. Задовољство је када за неколико десетина година моји потомци буду причали о томе да сам нешто учинио да они боље живе. А што се тиче слободног времена, јако га је мало. Шта да радим, сам сам одлучио да то тако буде – и не кајем се.

ШУМАДИЈА
УСРЕД СВЕТА

ЗАЈЕДНО ЗА
ШУМАДИЈУ

www.zajednozsumadiju.com

СРЕЋНА
НОВА ГОДИНА
И
БОЖИЋНИ
ПРАЗНИЦИ

Срећна
Нова година
и Божић

Срећна
Нова 2010.
и Божић

19. 28.
ГРАДСКЕ ТРЖНИЦЕ
КРАГУЈЕВАЦ

СЛОБОДАН МИЛОВАНОВИЋ, ДОБИТНИК НАГРАДЕ РЕГИОНАЛНЕ ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ

Дуга припрема за Норвежане

Директор предузећа „РАПП Застава” добио је признање јер је са својим сарадницима одабрао правог стратешког партнера, норвешку компанију која је успешно приватизовала ову фирму. Да би се привукла таква фирма биле су потребне године добрих припрема

Пише Милош Пантић

Када човек продаје ауто, он га пре тога добро среди, отклони све недостатке, дотера и угланца. Исто то треба урадити и када се продаје предузеће. Ми смо то схватили још 2001. године и, видећи да држава ништа не ради да припреми руководеће кадрове у друштвеним фирмама за приватизацију, кренули у велики посао да много тога у фирми поправимо како би се она што боље продала, каже Слободан Миловановић, овогодишњи добитник Плакете Регионалне привредне коморе у Крагујевцу за постигнуте резултате у привређивању.

програм и квалитет и фирма је изашла на европско тржиште, а битно је поправљен и маркетинг и мотивација менаџера и запослених.

Имали смо много среће, али је било потребно и знање да започнемо сарадњу са „РАПП Марине груп”, која производи опрему за бродове тегљаче, танкере и за нафтне платформе. Она је 2007. године прославила сто година пословања. Када за стратешког партнера одаберете фирму са тако дуготрадицијом, онда знате да ће она поштовати и нашу традицију, која је дуга 150 година, каже Миловановић.

Избором норвешке компаније у „Застава машинама” су рачунали да могу да постигну више циљева. Видели су да могу битно да поправе производњу и тржишну позицију и да обезбеде дугорочну стабилност у пословању. Пословна сарадња крунисана је приватизацијом, када су Норвежани 2006. године купили већинско власништво у предузећу, које се од тада зове „РАПП Застава”.

Од тада је, по речима Миловановића, требало много урадити на промени радних навика и давању максимума на послу. Око 60 запослених који су видели да не могу да одговоре таквим захтевима кроз два социјална програма добровољно су напустили предузеће, које данас има 101 радника. Трвало је убедити и већинског

НАГРАДА СЛОБОДАНА МИЛОВАНОВИЋУ ЗА УСПЕШНУ ПРИВАТИЗАЦИЈУ

да извеземо и знање, они су код нас наручили израду производне документације за неке производе, што су наши инжењери успешно урадили, задовољан је директор Миловановић.

За протекле три године он је често боравио у седишту „РАПП Марине груп”, које се налази у граду Боду, удаљеном 1.200 километара од Осла и 200 километара унутар поларног круга. Од новембра до јануара у овом граду влада ноћ, а од маја до јула сунце не залази. Сарадња са новим власницима развијена је и кроз размену радника, па по двоје-троје запослених одлази повремено на два до три месеца на рад у Бодо, а и радници из Норвешке долазе на недељу до месец дана у Крагујевац, када се започиње неки нови производ.

У овом тренутку страни власник обезбеђује од 30 до 45 посто производње у Крагујевцу, а остатак налази само пословодство. Израђују делове за транспортне системе у рудницама за подземну експлоатацију угља, за термоелектране делове и подклопове, за „УС стил” делове и уређаје, као и за познату немачку фабрику цеву „Манесман”. Када су се договорили са садашњим газдама о партнерству постигнут је споразум да крагујевачка фабрика буде њихов главни производни центар за Европу у који ће временом измештати производњу из фабрика које имају у Пољској и Русији. То је до сада умногоме обављено.

Слободан Миловановић је недавно затражио од власника норвешке компаније да се повуче са места генералног директора крагујевачке фабрике и преостале три године до пензије проведе на неком мирнијем месту у фабрици, али су они то одбили и инсистирали да остане на челној позицији. Прихватио је, али је један њихов захтев ипак је морао да одбије - да упише курс енглеског језика. Каже да у 62. години за то више нема снаге.

Миловановић каже да му награда и похвале годе, али вредније од тога је што новим генерацијама оствљају и стабилну фабрику која има будућност, за разлику од многих приватизованих фирми у Србији које су упропаћене.

Ову рубрику у склопу пројекта **Пробуди се** суфинансира МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ СРБИЈЕ

ДЕСА ПЕТРОВИЋ, ДИРЕКТОРКА „ФИНДОМЕСТИК БАНКЕ”

Банкарка меког срца

Више од 20 година је у банкарству, али не штеди ни себе, ни своје време, а ни новац када треба помоћи другима

Када се каже банка прво се помисли на штедњу, а банкар је асоцијација на особу која брине како да сачува новац. Деса Петровић, директорка „Финдоместик банке” у Крагујевцу, никако се не уклапа у ту слику. У банкарству је више од 20 година, али не штеди ни себе, ни своје време, а ни новац. Слободно време након радног дана радо поклања делећи своје знање и искуство са младима који желе да науче нешто о банкарству и финансијском менаџменту, а новац који заради као тренер такође донира у хуманитарне сврхе или се по-

сија. Моји некадашњи „ђаци” су финансијски директор „Холцима” и генерални директор „Јеле” из Јагодине, каже ауторка три књиге из области финансија.

Желећи да своје знање подели и са онима до којих не може да стигне недавно је урадила и мултимедијални диск за учење банкарства. У питању је интерактивни курс за учење на даљину:

У центру за едукацију „Ентерконт” већ неколико година држим курс банкарства. Последњих година почели су да се јављају људи из удаљених места за које није било једноставно организовати обуку па смо одлучили да им помогнемо мултимедијалним диском који је намењен обуци за банкарство – фронт офис или шалтерска апликација.

Економија и финансије, међутим, нису једина област ње-

ДЕСА СМАТРА ДА ЧОВЕК ВРЕДИ ОНОЛИКО КОЛИКО ДАЈЕ ДРУГИМА

јављује као мецена младим крагујевачким уметницима.

Потичем из радничке породице у којој је било троје деце. Отац је млад погинуо, па је улога оца у породици, иако нисам најстарије дете, некако прешла на мене. Одатле ваљда и та стална потреба да се бринем и помажем другима, почиње причу Деса.

После завршеног Економског факултета десет година радила је у привреди, а она прешла у банкарство. Знање и искуство радо је делила са људима у свом тиму, а од пре осам година ангажована је као тренер на различитим програмима обуке младих предузетника. Тренутно држи модул финансијски менаџмент за полазнике Бизнис старт ап центра. Помало сувопарну материју полазницима успева да објасни на занимљив и практичан начин, па није чудо што је једна од најбоље оцењених предавача БСЦ-а, иако на предавања стиже право са посла.

Велика похвала ми је то што су ми се на консултације јављали и асистенти факултета, али ме највише обрадују мејлови бивших полазника у којима ми пишу да су после мојих предавања одлучили да се баве менаџментом финан-

ног интересовања. Склоност ка уметности, посебно сликарству, подстакла је да, када се већ сама није латила кичице, постане мецена младим уметницима. Њену канцеларију кроне акварели и уља на платну неколико младих крагујевачких сликара. Једног од њих је пре неколико година о свом трошку послала на студије у Велику Британију.

Она је, између осталог, и дугогодишњи члан Ротари клуба. За време свог „председничког мандата” у клубу покренула је неколико хуманитарних акција. Захваљујући сарадњи коју је успоставила са ротаријанцима из Рима, 11 дечака и девојчица оболелих од церебралне парализе добило је ходалице. За једног малишана није имало новца, па се у акцију укључила и сопственим средствима.

Следећег месеца почиње да држи тренинге у оквиру Бизнис старт ап центра Косовска Митровица. Неће јој, каже, бити тешко да свакога дана путује у Враниште, Штрпце, Осојане или Грачаницу. Човек, сматра, вреди само онолико колико зна, спозна, види и поклони другима.

М. ОБРЕНОВИЋ

ДЕО ОПРЕМЕ ЗА БРОДОВЕ ПРОИЗВЕДЕН У НАШОЈ ФАБРИЦИ

Признање овом дипломираном машинском инжењеру, који је већ 24 године на челу „Застава машина”, додељено, како је написано у образложењу, зато што је са својим сарадницима направио правилан избор стратешког партнера. Норвешка компанија „РАПП Марине груп” приватизовала је 2006. године ово предузеће и од тада оно бележи успешно пословање, са растом производње и извозом на тржишта Норвешке, Белгије, Немачке и Америке, као и још десетак земаља, где је током 2008. пласирано 60 посто производа.

Знање и срећа

За пет година, колико су трајале припреме за приватизацију, у „Застава машинама” је урађено много. Побољшан је производни

власника да инвестира у предузеће и ван онога што је била обавеза по уговору. То је урађено прошле године, када су уведене најмодерније машине за површинску заштиту делова који одавде излазе, чиме је започео нови технолошки циклус.

Централа у поларном кругу

После три године показало се да је приватизација потпуно успела. Ми већ 15 година уредно исплаћујемо зараде и све доприносе, а то чинимо и у ове три године. Немамо кредите за обртна средства, а 50 до 60 посто производа радимо за светско тржиште. Од нових власника доста смо нау или о новим технологијама, а имали су и они шта да науче од нас. Велики је успех што смо успели

ЗДРАВЉЕ СТАНОВНИШТВА У ШУМАДИЈИ

Код четвртине преминулих у

Сваки четврти преминули становник Шумадије умро је од последица рака, а у последњих десет година примећен је значајан пораст броја оболелих од малигнух тумора

Пише Гордана Божић

Најчешћи узроци смрти становништва у Шумадији су кардиоваскуларне болести и малигна оболења, а Шумадинци често умиру превремено и све чешће непотребно. Ово је општи закључак студије коју су урадили и недавно представили јавности стручњаци Института за јавно здравље у Крагујевцу. У обимној студији под називом „Здравље становништва Шумадијског округа 1998-2008“ аналитички су обрађивани подаци о оболевању становништва од хроничних болести, болести срца и крвних судова, малигнух болести, дијабетеса, болести плућа, поремећаја менталног здравља и о случајевима самоубиства, који су деценијама водећи узроци смртности у Шумадији. Студија показује да су ове и друге болести везане за заједничке факторе ризика - пушење, алкохол, неправилну исхрану, недовољну физичку активност, гојазност и злоупотребу психоактивних супстанци.

Више оболевају мушкарци

У Шумадијском округу узрок више од половине смртних исхода у посматраном периоду (57,7 одсто) биле су болести срца и крвних судова, што је за један и по одсто више од републичког просека. Смртност од болести крвних судова мозга петоструко је већа него у неким европским земљама - Шпанији, Словенији, Грчкој и Финској, што се повезује са променом начина живота, нарочито смањењем пушења и медитеранским начином исхране. Од ових болести чешће умире старија популација, али се граница све више помера ка радно активном становништву.

Рак је други по реду узрок смрти и од ове болести умире готово сваки четврти преминули становник. Такође, узрок смрти су често повреде и тровања (3,8 одсто), затим компликације изазване дијабетесом (2,8 одсто) и хроничне опструктивне болести плућа - астма (2,6 одсто). У наведеном периоду примећен је велики пораст броја умрлих од малигнух тумора и дијабетеса, док је умирање од болести крвних судова готово незнатно опало.

Процењује се да у Србији са дијагнозом рака тренутно живи око 150 хиљада људи, при чему сваке године оболи више од 32 хиљаде, а умре 20 хиљада људи од ове болести. Смртност од рака је виша међу мушкарцима (75 одсто) него међу женама (60 одсто). Већа смртност међу мушком популацијом приписује се малигним формама болести које се теже дијагностикују. То су најчешће рак плућа, мокраћне бешике, простате, дебелог црева и желуца. Жене оболевају од рака грлића материце, дојке, јајника, плућа.

У Шумадијском округу од 1998. до 2006. године пријављено је 13.092 новооболела од малигнух тумора, од којих 6.639 мушкараца и 6.453 жене. Евидентан је пораст броја оболелих у 2004. и

ДР ДРАГОЉУБ БОКИЋ

2006. години, који је удвостручен у односу на 1998. годину.

Стручњаци сматрају да томе доприноси и недовољно коришћење познатих искустава у спровођењу програма превенције и раног откривања малигнух тумора.

Здравље и начин живота

Здравље становништва не зависи само од здравствене службе, него много више од начина живота, социјално економских услова и хигијенско еколошких параметара. То није нешто што се једнократно постиже, већ на томе треба

БОЛЕСТИ СРЦА И КРВНИХ СУДОВА НАЈЗАСТУПЉЕНИЈА

Пише Никола Стефановић

Вест да је Влада Србије, у жељу припрема за дочек 2010. године, усвојила Нацрт закона о забрани пушења, који је израдио Министарство здравља, прошла је доста незапажено. С обзиром да се већина власника угоститељских објеката посветила прослави празника који им обично донесе највећу дневну зараду, готово нико од оних са којима смо причали није упознат са новим предложеним прописима. Тек понеко је дочуо да ће угоститељски објекти мањи од 80 квадрата морати да се одлуче да ли ће бити пушачки или непушачки. Они веће површине мораће да имају посебно одвојене делове за пушаче и непушаче.

Међутим, ако се узме у обзир квадратура, приметно је да ће непушачи свој кутак имати једино у ресторанима, хотелима, хотелима, док ће кафићи и ноћни клубови бити резервисани, како сад ствари стоје, искључиво за пушаче:

- Морам да признам да ћемо тешко обезбедити простор за непушаче, али ако Закон тако предвиђа, мораћемо. Не знам како ћемо то извести, како да оградимо и раздвојимо делове. Једноставно, због гужве око Нове године нисмо имали времена ни да размишљамо о томе, каже Момир Аврамовић, власник ресторана „Лађа француска“.

Светлана Радојевић, власница ресторана „Престоница“ и „Палигорић“, такође истиче да није размишљала о новим прописима:

- У „Палигорићу“ ће то вероватно бити урађено, пошто је тамо одавање лако изводљиво, већ пос-

РЕСТРИКЦИЈЕ ПУШЕЊА У УГОСТИТЕЉСКИМ ОБЈЕКТИМА

Не ваља ни онако ни овако

тоје ограђени делови, сепареи, тако да остаје само да одлучимо који ће делови бити за пушаче, а који за непушаче. Можда је то могуће извести и у „Престоници“, али о том потом. Ипак, чињеница је да су већина гостију пушачи, тако да ће за непушаче бити резервисан неки мањи простор.

(Не)изводива подела

Власник „Старе Србије“, Тодор Марић, истиче да су простори већ спремни и одвојени, те да је само остало да се одлучи који ће бити намењен коме.

- Ако се то буде морало, а изгледа да ће морати, већ имам један део спреман. Тај мањи сепаре ће вероватно бити намењен пушачима, поседује и засебну вентилацију, док ћу у другом делу облепити плакате „забрањено пушење“ и

склонити све пепеларе са столова. Овде се једе, а тамо где се једе не би требало да се пуши. Можда и оокренем, па мањи сепаре буде за непушаче, мораћу још да размислим и због пословања саме кафане, још увек неодлучно врти главом Марић.

С друге стране, готово сви кафићи и ноћни клубови у граду располажу простором мањим од 80 квадратних метара. Зато ће власници бити приморани да бирају да ли ће услуживати искључиво љубитеље дувана или само непушаче, пошто су писци закона очигледно проценили да је толики простор немогуће поделити на адекватан начин. Судећи по првим реакцијама власника ових локала, закон ће бити контрапродуктиван, тако да ће се кола највероватније сломити управо на непушачима:

- У сваком случају, локал ће бити за пушаче, у супротном одмах можемо да ставимо катанац, каже сувласник једне таверне у Улици Краља Александра. - То можемо бити урађено у локалим где постоје преградна врата и засебни улази. А како да преградим ја овде? Па, прво, да би преграда била ефикасна не сме бити иједне рупе, где год има ту ће проћи дим, а то опет значи да мораш да направиш и засебни вентилациони систем.

Негов пријатељ са којим испија јутарњу кафицу, каже да је непушач, али такође сматра да је Закон бесмислен:

- Не мораш чак никог више од власника да питаш, могу да се опкладим да ће сви исто рећи. Па ја сам непушач, али нисам за то да се забрани или ограничи пушење у локалим. Има више разлога, ево једног: шта ако су два пријатеља пушачи, а два непушачи? То значи да не могу да седе заједно за истим столом. И шта мени онда значи то што не пушим, ако морам да седим три стола даље од свог пријатеља?

Дејан, сувласник кафића „Сан Марино“, такође ће, ако мора већ да бира, услуживати цигарет-мераклије:

- Размишљао сам о томе, мислим да је то мач са две оштрице и нисам сигуран колико ће то доброг донети. Ако, рецимо, дођу момак и девојка, а једно је пушач, онда неће ни сести уколико је локал непушачки. Тешко да ће то да заживи. С једне стране, требало би да се то раздвоји, да сви имају неки свој кутак, ја бих први, као непушач, волео да и овај локал буде место за непушаче, али с друге - онда неће бити посла. Једноставно, много је више гостију који конзумирају цигарете и то би била пропаст.

И у локалном „Ајриш пабу“ потврђују све оно што смо већ чули, а један од гостију има занимљиво мишљење о новом закону:

- Само деле овај народ, и овако смо подељени на патриоте и непатриоте, па нас сад деле и на пушаче и непушаче.

Високе казне

Што се самих прописа тиче, многе ће власнике „заболети глава“, но остаје да се види да ли ће и сама примена бити ефикасна и лака. Наиме, као и у многим другим случајевима, на инспекцији ће бити да процени да ли је или није прекршен закон. Примера ради, по Нацрту закона, простором без дуванског дима „сматра се простор у

У „СТАРОЈ СРБИЈИ“ ДВОУМЕ СЕ КАКО ДА ПОДЕЛЕ ПРОСТОР

Зрок је рак

константно да ради читава заједница. Овом студијом покушали смо да утврдимо који су то чиниоци који детерминишу здравље становништва, да сагледамо трендове у здравственом стању становништва у Шумадији и да то стање упоредимо са здравственим стањем у Србији и у европским регионима, рекао је директор Института за јавно здравље у Крагујевцу професор др Драгољуб Ђокић, један од аутора ове студије, у чијој изради је учествовало више стручњака и сарадника Института.

Наглашавајући да је студија сачињена да би се сагледали главни здравствени проблеми и узроци њиховог настанка и, што је најважније, предложила стратегија за решавање тог проблема, Ђокић је оценио да суштински ништа није урађено на побољшању квалитета живота становништва. Он сматра да се и поред модернизације здравственог система новац и даље нерационално троши и расипа без ефеката који се могу постићи.

Превенцијом и редовним прегледима многи смртни исходи могли би бити спречени, те је због тога неопходна мобилизација целокупне заједнице у циљу промоција здравог начина живота.

Осим системских промена и сами грађани морају да промене лоше навике. Светска здравствена организација сматра да је око 70 одсто малигну обольења последица начина живота и дејства фактора средине. Правилном исхраном, физичком активношћу и одрицањем од дувана знатно се смањује ризик од обольевања. Студија је показала да је у Шумадији пушење појава епидемиолошких размера.

Више од трећине становништва свакодневно пуши. Подаци показују да је ова лоша навика повезана са десет различитих врста рака

и 30 одсто свих смрти од рака. Осим тога, у претходној декади порастао је проценат становништва у Шумадији који не размишљају о здрављу приликом избора хране. Бели хлеб и животињска маст и даље су омиљена храна људи са ових простора.

На лошу исхрану и пушење надовезују се и еколошко хигијенски услови живота који су на изузетно ниском нивоу. Тако, на пример, резултати испитивања квалитета воде до почетка 2009. године показали су да је физичко хемијска неисправност постојала у више од половине (53 одсто) испитиваних узорака. У студији се, међутим, непомиње да је од јануара 2009. прилично побољшан квалитет воде.

Поред свега наведеног, највише забрињава чињеница да је Србија у групи земаља са највише старих људи. У централној Србији у протеклих пет деценија број старих је четворостручен, уз приметан пад стопе наталитета. Стопа природног прираштаја бележи пад од 5,2 одсто, док је удео старих са 65 и више година повећан за 5,1 одсто.

- Демографска популација Шумадије се тањи, пре свега због ниског наталитета. Такође, још увек умире више одојчади него што је то биолошки неопходно. Можемо да спасимо петнаесторо деце, која годишње умру, рекао је Ђокић и додао да се може спасити и пуно жена које умиру од рака грлића материце или карцинома дојке, уколико се те опаке болести рано открију и адекватно лече.

Резултати истраживања и анализа података о здравственом стању становништва у Шумадији требало би да постану полазна основа за будуће програме превенције болести и унапређења здравља мобилисањем читаве заједнице.

ДИМ У КАФИЋУ СМЕТА, АЛИ ВИШЕ ЈЕ ПУШАЧА

коме се не може видети, омирирати нити осетити на било који други начин дувански дим".

У хотелима, мотелима и hostelима пушачи ће моћи да бораве само у тачно одређеним собама за њих са истакнутим знаком на вратима.

Власници угоститељских објеката биће у обавези да половину свог простора обезбеде непушачима. Уколико власници оваквих објеката нису у могућности да равномерно поделе простор, дужни су да већи део простора буде део у ком није дозвољено пушење. У тим деловима објекта ће знак забране пушења бити обавезан на сваком столу или шанку. При том, пушење ће у овим објектима бити дозвољено само у наредне две године и то у посебним просторијама за то, где се неће служити храна и пиће, а знад

или уз врата биће обавезна ознака за такву просторију, као и колико укупно лица може бити у њој истовремено, зависно од капацитета вентилације. Од 1. јануара 2012. године, и та просторија ће бити укинута.

Ипак, најгоре су прошли, чини се, власници локала у саставу објеката у којима је забрањено пушење, попут тржних центара. Њима је остављен рок од три месеца да спроведу забрану пушења у свом простору, у супротном може се очекивати снажан удар на џеп, пре свих, власника ресторана и кафића. Наиме, не толико висока казна за физичка лица од 5.000 динара наплаћиваће се на лицу места, док за правна лица те казне могу износити и од 800 хиљада до милион динара, што за већину може значити и смртни ударац.

ШАЛТЕРИ ФИЛИЈАЛЕ У КРАГУЈЕВЦУ

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ТУЋУ НЕГУ И ПОМОЋ

Захтева више, сито гушће

Пише: Јаворка СТАНОЈЕВИЋ

Иако су услови под којима се остварује право на надокнаду за туђу негу и помоћ, које кориснику месечно доноси 13.434 динара, доста строги и предвиђају да на овај вид материјале подршке могу рачунати само оболели од најтежих болести и они који без туђе помоћи не могу да се хране и крећу, велики број Крагујевчана подноси захтеве овдашњој филијали Републичког фонда пензионог и инвалидског осигурања, сматрајући да га могу остварити због ниских примања и тешких услова живота. Неразумевање чињенице да надокнада за туђу негу није социјална него здравствена категорија довела је до нагомилвања захтева, што у великој мери успорава рад Одсека за медицинско вештачење Филијале. Због тога они којима је помоћ заиста неопходан не могу да је добију на време.

Према подацима крагујевачке Филијале, захтеве за овај вид помоћи у 2009. години поднело је 2.593 Крагујевчана. Овом броју треба додати и 784 захтева поднета преко Цента за социјални рад и 1.529 који су „претекли“ из 2008. Како је закон предвидео да свако ко сматра да испуњава услове, без обзира на оправданост, има право на изађе пред комисију, Филијала је у протеклих дванаест месеци морала да обради скоро пет хиљада предмета, при чему је сваки четврти захтев одбијен.

Директор Филијале Небојша Крстић каже да је, упркос великом проценту негативних одговора, време чекања на остваривање права на туђу негу и помоћ много краће претходних година.

- Раније су вештачења радили лекари из Београда који су долазили само одређеним данима. Од 2008. успели смо да запослимо четворо специјалиста који сада свакодневно примају кориснике из Крагујеваца, али и из читавог

Прошле године више од 2.500 грађана обратило се крагујевачкој Филијали Фонда ПИО, међутим доста њих не зна критеријуме за доделу ове помоћи или иде по резону – ваља покушати. Вештачења се раде у Крагујевцу, али коначан одговор даје Београд

региона. То је прилично убрзало процедуру, али пошто и сада постоји обавеза да се мишљење које да наша комисија шаље у Београд на додатно вештачење, од подношења захтева до доношења решења мора да прође неколико месеци. Иако се још увек доста чека, свакоме ко добије позитиван одговор одмах се исплаћује надокнада за период од дана подношења захтева, а породица добија заостали део примања чак и случају смрти корисника. Проблем је, међутим, што су то по праву врло тешки болесници који не могу да чекају, јер им је тај новац неопходан одмах како би обезбедили потребну негу.

Зато апелујемо на Крагујевчане да се не воде принципозом – ништа ме не кошта да пробам, него да се најпре добро информисају о условима које морају испунити. Велики проблем представља нам и то што су раније услови били далеко блажи, па сада имамо многе који видећи комшије који су способни да се крећу, па чак и да раде лакше послове, а раније су добили право на туђу негу, процењују да би и они могли да „прођу“. Ја разумем да је ова помоћ, која је већа од минималне пензије која нешто виша од 11.000 динара, многим потребна, али остваривање права на њу нема никакве везе са висином пензије или других примања. Ово право, наиме,

равноправно могу остварити и они са најнижим као и они са највишим примањима. Комисија која врши вештачење апсолутно се не бави материјалним стањем подносиоца захтева. Такође се не гледа да ли неко живи сам, или има бројну породицу. Имамо случајеве да се људи, ваља зато што их је неко тако поучио, труде да изгледају што бедније, иако то заиста не игра никакву улогу код комисија. Али код нас је на жалост све социјала, па људи мисле да је важно да побуде сажалење, каже Крстић.

КРАЋЕ ВРЕМЕ ЧЕКАЊА - ДИРЕКТОР НЕБОЈША КРСТИЋ

Према речима Горана Димитријевића, координатора у одсеку за вештачење у крагујевачкој Филијали, која покрива цео регион, право на туђу негу и помоћ тренутно користи 3.140 тешких болесника и инвалида. Међу њима има највише пензионера. Овај вид помоћи уз пензију прима 2.886 корисника који су углавном старији од 65 година. Остали су корисници који, будући да немају никаква примања, право остварују преко Центра за социјални рад. У ову групу спадају и тешко болесна деца.

Димитријевић каже да се последњих година, упркос поштовању критеријума, повећава број корисника због приметно веће појаве карцинома и то нарочито дебелог црева, желуца и плућа.

Иначе, свако ко сматра да је неосновано одбијен, има право да се жали комисији у Београду. Један негативан одговор, такође, не значи да је могућност добијања ове помоћи заувек изгубљена, јер се молба може подносити сваких шест месеци.

КО ДОБИЈА ПОМОЋ

Они који не могу да брину о себи

Према прописима Фонда ПИО, право на накнаду имају непокретни, слепи, дементни, затим сви они који без туђе помоћи не могу да се хране, облаче и крећу по кући. Право на надокнаду за туђу негу и помоћ имају и пацијенти оболели од тешких облика карцинома и они који су на дијализи најмање три пута недељно, уколико имају компликације. Ово право могу остварити све категорије пензионера, али и осигураници који због тешког здравственог стања или инвалидитета не могу да брину о себи. У случајевима када инвалидска комисија процени да здравствено стање може да се побољша, заказује се контролни преглед.

 ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

ЦЕНТАР доо Крагујевац

*Срећни Новогодишњи
и Божићни
йразници*

Огранци друштва:

Електрошумадија Крагујевац
Електроморава Пожаревац
Електроморава Смедерево

Крагујевчани срећан ва.и Божић

GRAD U KOMЕ NEMA ZIME 125 GODINA!

Нашим потрошачима
и пословним партнерима
честитамо Нову годину и Божић

ЈКП „Водовод и канализација”

МУКЕ МОМАКА ИЗ КАМЕНИЦЕ

Траже младу по другим селима

За разлику од претходних година, када није било ниједног брака, пре свега због недостатка девојака, у прошлој години село богатије за четири брачна пара и две бебе

Пише Никола Стефановић

Д а села по Србији нештају драматичним темпом више није новост. Некад велика и богата домаћинства дочекала су свој крај, многа друга чека иста судбина – запуштене куће и запарложене њиве, с обзиром да су већина њих старачка. Разлога зашто млади не желе да живе на селу има много, почев од тежачког рада, одласка у град на школовање, неасфалтираних улица и одсуства елементарних услова за живот попут водовода и канализације. О забавно-рекреативним активностима на селу је тек изlišно говорити.

Каменица је једно од оних које је најтеже погођено одливом младежи. Као и у селима сличним овом, оно млађих што је остало углавном су момци, наследници, који највише из сажаљења не могу да оставе, често генерацијама уназад стварана домаћинства. Многи од њих су то платили тако што су остали без

своје породице и својих наследника. Па ипак, мада ранијих година није склопљен ниједан брак, 2009. годину ће мештани памтити као једну од оних што улива наду да ће село и даље постојати – добили су четири брачна пара. Штавише, у току године је стигла и једна приноса, а на путу је, Боже здравља, још једна.

■ Младожење од 50 лета

– Дуго није било бракова, ко ће га знати колико година, сад је мало кренуло, али много је момака још нежењених, каже председник савета МЗ „Каменица“, Љубиша Тодоровић. – Колико их има тачно, то је дискутабилно, зависи од година. Ако рачунамо само оне од 18 до 50 година старости, мислим да има близу 30, а скоро ниједне девојке ове старосне доби. Ови старији кажу понекад „морам да доведем неку жену, макар и са децом“, ал' с обзиром на њихове године изгледа да не схватају да сад могу да доведу пре неку жену са унучићима.

Основну школу похађа укупно

девет ученика, од предшколског узраста до четвртог разреда. Међутим, од нешто више од 150 домаћинстава око 140 су старачка. Просек година мештана је преко 50, а да нема девојака говори и податак да је просечна старост жена око 54 године, док су мушкарци млађи у просеку седам година.

– Има међу тим момцима стварно оних упорних који су решени да се ожене. Чули су за ове девојке из Албаније, па су и неки од њих ишли тамо или би да иду, ваде пасоше, плаћају посреднике, кошта их то све много, а к'о за инат некако баш ти који би хтели да се жене немају ни среће да нађу младу, каже Тодоровић. – А труде се и муче, раде око домаћинства, покушавају да купе кола, мада ни путеви нису асфалтирани до многих од њих, немају ни купатила. Све у свему, немају услова за нормалан живот. Село заборављено од свих, ево сад кад је зима дођу само поштар, шумар и покоји ловац. То је оно чувено: чим чујеш да се у неком селу окреће аутобус – не питај за њега!

Понеко се и врати, али је реч о људима који су завршили радни век, па по одласку у пензију дошли у опустеле куће. Уређују, чисте, а неретко и већи део своје пензије шаљу деци која су остала у граду.

Да је ситуација по питању девојака „никаква“ потврђује и Иван Јефтовић, један од „свежих“ младожења.

– Има ваљда тридесетак момака до 50 година старости, а тачно је да девојака нема. До скоро је било баш лоше, ова година је мало боља, нас четворица смо се оженили, а пре нас, ако се добро сећам, није било ниједног венчања седам-осам година. Оно девојака што је и било по селу удало се на страну, отишло у град, а ми што смо се оженили де-

војке смо нашли у другим селима, каже новопечени отац ћерке од четири месеца.

Испред продавнице у којој ради седе један средовечни и један старији мушкарац. Тек понеку

РАДИЦА И ВЛАДАН СЕ УПОЗНАЛИ „ПРЕКО ТЕЛЕФОНА“

реч невољно прозборише са нама, тихо потврђујући оно што нам и други кажу.

■ Беба за Нову годину

У близини сеоске школе, у дворишту породице Пљакић, пече се ракија. Атмосфера весела, али није само због овог угодног посла.

– Јесен стиже, дуњо моја, довикују нам домаћин и помоћници – комшије, откривајући о којој је ракији реч. – Поженило се неколико, вичу у глас, препричавајући нам локалну анегдоту о једном мештанину који се оженио, сад већ давно. Кад су му, к'о што следи, поручили: нек' је са срећом, добили су одговор „С каквом срећом, то је четврта“!

Наследник домаћинства, 35-годишњи Владан Пљакић, још је један од оне „свеже ожењене“ четворке:

ИВАН ЈЕФТОВИЋ УСПЕО ДА СЕ ОЖЕНИ И ДОБИЈЕ ДЕТЕ

– Моји вршњаци су или нежењење или су довели девојке из других места, а једна девојка се удала и отишла у Енглеску. Избегавају млади село, а и нема ни где да се увече изађе, да се оде к'о у време наших старих на неку игранку. Само у град или – нигде.

Владан и његова изабраница, Радица Мошић из Доњег Милановца, још се нису званично венчали, али планирају да то учине што пре. Будућа млада је у блаженом стању већ четири месеца, а објашњава нам како је упознала Владана:

– Преко телефона, СМС порукама. Дуго смо тако разговарали, на крају се упознали и све се лепо завршило.

Па нека традиционалисти и противници модерних технологија кажу после како модернизација не доноси ништа добро.

У сваком случају, за мештане Каменице година се и симболично завршила лепим вестима – неколико дана пре истека прошле године Каменица је постала богатија за још једно новорођенче. Па, нека бар таква буде и ова!

недоступни због високих цена.

– Локални акциони план садржи на стотине различитих активности које ће бити реализоване у наредне четири године. Формирање Локалне канцеларије за младе је само први корак. Дом омладине је граду бесплатно уступио простор од стотинак квадрата у Улици Саве Ковачевића. Холандска амбасада ће финансирати набавку канцеларијског намештаја, рачунарске и друге опреме, запослиће једног радника и сносити део трошкова промоције.

Циљ нам је да од канцеларије направимо живи простор у коме ће се организовати семинари, радионице, бесплатне школе језика и рачунара. Ту ће се налазити рачунарска центар, а план нам је да испред буде инфо пулт. У плану је и да простор око канцеларије буде покривен бежичном интернетом, а имаће и свој сајт, каже Крсмановић.

У осмишљавању и спровођењу активности, које ће током наредне четири године бити реализоване, биће укључене и институције културе, Служба за запошљавање, локална самоуправа, невладине организације, медији...

М. ОБРЕНОВИЋ

ОКО ТРИДЕСЕТАК НЕОЖЕЊЕНИХ МОМАКА:
ЉУБИША ТОДОРОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

ПЛАН ЗА МЛАДЕ
Стратегија за бољи живот

Иако млади узраста од 15 до 30 година чине петину популације града, до сада њиховим проблемима није придаван адекватан значај

Крајем јануара Крагујевац ће добити Локалну канцеларију за младе. Ова чињеница, сама по себи, не би значила много да локална самоуправа недавно није усвојила Локални акциони план за младе, чијој је изради претходило обимно истраживање које радила крагујевачка Регионална канцеларија. Млади су први пут циљано питани који су то њихови проблеми и како виде начине за њихово решавање, да би се на основу резултата креирао садржај и активности Канцеларије за младе.

Младићи и девојке старости од 15 до 30 година укључени су у истраживање кроз пет фокус група: студенти, средњошколци, старији од 18 година изашли из система образовања, млади Роми и омладина са инвалидитетом.

– Особе старости од 15 до 30 година чине чак петину становни-

штва града. Ако се придодају и студенти „са стране“ којих има око 7.000, добије се озбиљан број од око 40.000 људи. Испитивање је показало да у граду не постоје програми за ову популацију, ни адекватни садржаји који би им понудили квалитетан и организован начин за испољавање личних, социјалних и креативних потреба. Постојеће омладинске организације нису довољно умрежене, ни интегрисане, као ни повезане са осталим градским институцијама што има за последицу слабе резултате на решавању проблема младих. Они чине и 30 одсто од укупног броја незапослених, каже Бранко Крсмановић, члан Градског већа задужен за омладину.

Лоша материјална и социјална ситуација, употреба алкохола и психоактивних супстанци, такође су увршћени у „списак негативних појава“. Међутим, као један од ве-

МНОГО ДИЛЕМА И ПРОБЛЕМА У ЧИЈЕМ РЕШАВАЊУ БИ ИМ ТРЕБАЛО ВИШЕ ПОМАГАТИ

ликих проблема млади виде недовољну информисаност о дешавањима из области културе и спорта и могућностима за путовање, усавршавање, учешће у радионицама, камповима и семинарима.

Много критике упућено је и на

рачун онога што се учи у школама и на факултетима. Теоријско знање је у неравнотежи са практичним, неке преко потребне вештине које будући послодавци цене се не уче у оквиру формалног образовања, а курсеви су им

Приредио Зоран МИШИЋ

Историју пишу победници, а „наши“ су је после Другог светског рата баш „штеловали“. Послератна манихејска подела на револуционаре и слуге окупатора није остављала место за „остале“. А шта су они радили те четири године? Учили су нас да су „носили јагоде за рањенике“. Е, баш да ли су и ако јесу којој су страни ти рањеници припадали, донекле покушава да објасни књижа новинара Сима Ц. Ђирковића „Ко је ко у Недићевој Србији 1941 - 1944“, лексикон личности из епохе окупираних Србије.

Пошавши од тезе да једну нацију, па била она и окупирана, не сачињавају само влада, министри, начелници службеници, Ђирковић међу својих 2.500 лексикографских одредница даје простор и научницима, уметницима, новинарима, фудбалерима, уопште личностима из друштвеног и јавног живота Србије. У његовој књизи, за коју наглашава да је искључиво лексикон у којем су побројани само биографски подаци, не стављајући се идеолошки ни на једну страну, нашли су се сви познати житељи недићевске Србије, било као војници и политичари, Дража Михаиловић, Калабић, Кесеровић, Звонко Вучковић, Пећанац, Тито, Ђилас, Ранковић, Крцун, Љотић, Мушички, сви немачки команданти и високи официри које је рат нанео у Србију, побеђени стрељани Велмар Јанковић или победници Темпо, али и личности попут Иве Андрића, Десанке Максимовић, Драгољуба Алексића, Рајка Митића...

Међу њима налазе се и њих педесетак чије су судбине (било као место рођења, смрти или привременог боравка) везане за Крагујевац закључно са самим ђенералом Миланом Недићем који је у Крагујевцу завршио шест разреда гимназије пре одласка у Војну школу.

■ **Потписивали и бојкотовали „Апел“**

По азбучном реду, част да се први од Крагујевчана „појави“ у лексикону припала је академику, византологу Драгутину Анастаси-

јевићу, рођеном у Крагујевцу 1877. године. Гимназију је учио у Крагујевцу, а студије класичне филологије на Великој школи у Београду. Докторирао је у Немачкој 1905. године и оснивач је Семинара за византологију на београдском Универзитету. Учесник је ратова од 1912. до 1918. године, а од 1920. до 1941. професор је грчког језика и византијске културе на Богословском факултету у Београду. Проучавао је српско-византијске односе, Свету гору и манастир Хиландар. Под окупацијом је живео повучено, обузет својим изучавањима. Године 1946. постао је члан САНУ. Преминуо је у Београду четири године касније.

Архитекта Милутин Борисављевић, рођен у Крагујевцу 1888. године, био је запослен у Министарству грађевине Краљевине Србије. Студирао је и естетику у Паризу и докторирао на Сорбони 1926. године. По повратку у земљу основао је архитектонски биро „Партенон“ и уређивао стручни часопис „Неимар“. Године 1934. пројектовао је здање Берзе (данас Етнографски музеј) и „Кућу

Флашар“ на Котеж Неимару. Оснивач је катедре за естетику на Филозофском факултету, а на матичном није изабран за професора Јавних и монументалних грађевина јер су се томе противили Александар Дероко и Димитрије Леко. Дане окупације „провео је повучено јер је његов свет нестао“. После ослобођења био је запослен у Министарству грађевина, све док 1950. године није емигрирао у Француску. Преминуо је у Паризу 1969. године.

Грађевински инжењер и познати предратни фудбалер Бранислав Вељковић, рођен у Лапову, ратне године провео у је Београду, где преминуо 1972. Није се везивао за окупацијски апарат.

Гимназијски професор и, како се тада то називало, „књижевни историк“ Момир Вељковић (Крагујевац 1889.) основну школу и гимназију завршио је у Крагујевцу, а студије књижевности у Београду. Стручно се усавршавао у Француској, Немачкој и Чехословачкој. Предавао је у гимназијама у Шапцу, Сарајеву (предавач и у Глумачкој школи), Другој мушкој у Београду. Управник Народног по-

зоришта био је до новембра 1941. године, управник Народне библиотеке до 1943., па в.д. директора Четврте женске гимназије. Ухапшен 3. новембра 1944. и убрзо стрељан као сарадник окупатора. Нова власт тако је оценила његов рад у националним институцијама. На терет му је стављена и сарадња у часопису 20. век. Био је члан ПЕН-а.

Професор универзитета и етнолог Боривоје Дробњаковић (1890.), пак, налазио се на челу Етнографског музеја од 1927. до 1950. када је прешао на Филозофски факултет и Етнографски институт, на чијем је челу био све до смрти 1961. године.

Рат је преживео и Војислав Ђурић (Мали Крчмари код Раче Крагујевачке 1912.) историчар књижевности и академик, који је од 1941. до 1946. предавао у крагујевачкој Учитељској школи. Био је послератни помоћник министра културе, дугогодишњи шеф катедре за општу књижевност и теорију књижевности, редовни члан САНУ од 1965. године и њен генерални секретар и потпредседник.

Универзитетски професор и географ Петар Јовановић (рођен у Добрачи 1893.), Цвијићев асистент, био је протеран из Скопља, где је службовао, од бугарских окупатора 1941. године. Недићеве власти су га одмах потом пензионисале, а Гестапо је у његовом доносију проценио да је „умерен франкофил и англофон“. После ослобођења враћен у службу као редовни професор географије на Филозофском факултету. За редовног члана САНУ изабран је 1948. године. Био је и њен генерални секретар и управник Географског института до смрти 1957. године.

Крагујевчанка је и архитекта Милица Крстић - Чолак-Антић (1887.) чија су главна дела зграда Друге женске гимназије, данас Електротехничка школа „Никола Тесла“, и Команда жандармерије у Улици Св. Саве, данас седиште Комерцијалне банке.

Крагујевац је родно место и највеће српске композиторке Љубица Марић (1909.), која је године окупације провела као професор Музичке школе „Станковић“, проучавајући народну и Мокрачеву музику. Редовни члан САНУ постала је 1981. а преминула 2003. године.

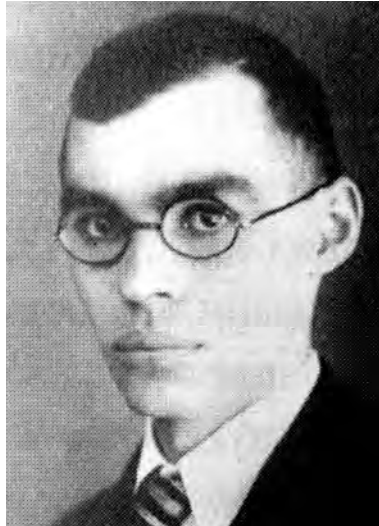
■ Фракофили, англофили и русофили

Од недићевске и љотићевске штампе нападан као „инспиратор превратничког духа 27. марта“, током свог боравака за време рата у САД, био је Божидар Марковић, правник, професор и политичар рођен у Сипићу код Раче крагујевачке 1874. године. Шеф српског

СЛИКА ЈЕДНЕ ЗАБРАЊЕНЕ ЕПОХЕ

Крагујев

У лексикону који је недавно објавио Сима Ц. Ђирковић „Ко је ко у Недићевој Србији“, поред историјских личности и војсковођа у Србији под немачком окупацијом, појављују се и личности из јавног и друштвеног живота, научници, уметници, новинари, глумци, фудбалери... Историју сачињавају и „живи и ненашминкани људи“, а међу 2.500 хиљаде Ђирковићевих лексиконских одредница налазе се и ратне и поратне судбине педесетак Крагујевчана

АДВОКАТ И ДИПЛОМАТА - ЛАЗАР ЛИЛИЋ

пресбиоа у Женеви током Првог светског рата, наш експерт на мировној конференцији у Версају 1919. године, после државног удара 27. марта улази у владу као министар правде. Убрзо потом отишао је у Америку где је деловао као противник Недићеве владе, али и веома уздржан и резервисан према Дражи Михаиловићу. Преминуо је у САД 1946. године, када је желео да се врати у земљу.

Још један познати историчар рођен је околини Крагујевца (Брзан, Срез крагујевачки, 1910.) Јеремија Митровић, који је основну школу и гимназију завршио у Крагујевцу, а потом дипломирао и предавао на београдском Филозофском факултету, имао је храбро грађанско држање за време окупације. Један је од ретких интелектуалаца са београдског Универзитета који је 1941. године одбио да потпише Недићев „Апел српском народу“, због тога је два пута губио посао током окупације, а нове власти су га трајно удале од професуре, иако је за време рата сарађивао са партизанима. У државну службу је враћен

КОМПОЗИТОР И АКАДЕМИК - ЉУБИЦА МАРИЋ

тек 1948. године, али не као предавач него као члан Српског библиотекарског института. Пензионисан је као запослен у Народној библиотеци. Аутор је познате књиге „Српство Дубровника“.

Магурант крагујевачке Гимназије и професор Медицинског факултета у Београду Јеврем Недељковић (рођен у Губеревцу код Крагујевца 1888.), као редовни професор и управник Физиолошке клинике одбио је да потпише „Апел“. Био је декан београдског Медицинског факултета 1945/46. године, али је превремено пензионисан, па се од 1952. године посветио истраживачком раду у Галеници.

КРАГУЈЕВЧАНИН, ГЕНЕРАЛ ДУШАН СИМОВИЋ (СА КРАЉЕМ ПЕТРОМ ДРУГИМ КАРАЂОРЂЕВИЋЕМ), ИНСПИРАТОР МАРТОВСКОГ ПРЕВРАТА

Чани едићевој рбији

ГЕНЕРАЛ НЕДИЋ У КРАГУЈЕВЦУ 1943. ГОДИНЕ

Његов колега, Крагујевчанин Благоје Нешковић (1907.), здравствени и научни радник, био је од најраније младости револуционарно опредељен. Члан КПЈ од 1935. године, шпански борац, у илегалу од 1941. године, секретар КПЈ за Србију. После рата један од оснивача Народног фронта, секретар ЦК КП Србије и председник владе до 1948. године. Због попустљивости у разрезивању откупних квота у Војводини критиковао и самог Тита. Смењен јер је дигао глас против Бориса Кидрича. После 1952. године потпуно се повукао из политичког живота и посветио науци на Медицинском факултету.

Политичко опредељење његовог земљака Димитрија Најдановића (1897.), филозофа и богослова, је дијаметрално супротно. Потекло из сиромашне крагујевачке поро-

дице, завршио је Богословију и Богословски факултет у Београду, као и филозофију, докториравши у Берлину код ментора Николаја Хартмана и Едуара Шпарангера. Током боравка у Немачкој завршио је курс из уметности, архитектуре, вајарства и живописа. Био је професор у београдским гимназијама, на Богословском факултету и један од тројице главних уредника зборашке „Наше борбе“, због чега је од нових власти проглашен за ратног злочинца. Емигрирао је у Аустрију, па у Италију, где га прима папа Пије 12. од кога тражи заузеше за српске избеглице. Предавао је у Енглеској, где је чинодејствовао и као свештеник. Бавио се научним и теолошким радом, затим боравио као парох у Торонту, Њујорку и Фениксу у Аризони, где се пензионисао. Умро је 1986. године у старачком дому у

Глендори и сахрањен у мастиру Светог Саве у Либервилу.

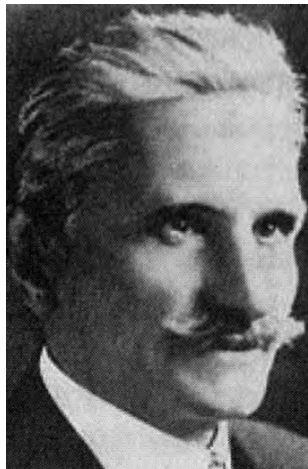
■ Крагујевчанин пљунуо Лењина

Најпознатији дипломата рођен у Крагујевцу Мирослав Спалајковић (1869.) завршио је прва у Паризу, где је и докторирао тезом „Босна и Херцеговина“ за коју је добио награду Правног факултета Сорбоне. Дипломатску каријеру започео је у Петрограду, био конзул у Приштини (тада Турска), посланик Србије у Софији, па поново у Петрограду, где је остао до 1918. године и остао међу савременицима запамћен као човек који је пљунуо Лењина, назваши га „убицом и изродом словенске расе“. Службовао је потом у Италији и Француској, а за време окупације је био уводничар и коментатор

„Новог времена“ и „Обнове“ као присталица генерала Недића, на кога је имао велики утицај. Партизанске власти прогласиле су га ратним злочинцем, али је он већ увелико био у Паризу, где је преминуо 1951. године.

Адвокат и дипломата, Лазар Лилић (Крагујевац 1910.) на почетку каријере се бавио новинарством. Дописник (1931.) и стални сарадник (1932.) „Политике“ из Крагујевца, помагао је Благоју Паровићу приликом илегалног доласка у земљу и организовао 4. партијску конференцију за Србију. Опужен 1936. за одржавање везе са комунистима и Суд за заштиту државе осудио га је на робију коју је одлежао у Сремској Митровици и Нишу. Интерниран у Хомоље у Жагубицу 1940. године. Као комунистички конспиратор користио име Тома. Учесник НОБ-а, али је углавном илегално деловао у Београду. Снабдевен лажним исправама, избегавао је све замке специјалне полиције, у чему му је помагала његова увек суздржана и елегантна појава. После рата високо рангирани дипломата, секретар, отпраник послова и амбасадор.

Са друге, четничке стране налазио се Властимир Петковић (1906.), правник школован у Француској, предатни чиновник у Министарству финансија. Обавештајца кога је немачка тајна полиција уписала у досије као „интелектуалног коловођу припадника Драге Михаиловића у Београду“, ухапшен је у децембру 1942. године због сарадње са

МИРОСЛАВ СПАЛАЈКОВИЋ
ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ПЉУНО
ЛЕЊИНА

КАПИТАЛНА ИЛИ СПОРНА КЊИГА

Живи и ненашминкани људи

Књига Сима Ц. Ђирковића „Ко је ко у Недићевој Србији 1941-1944“ у издању београдске „Просвете“ појавила се на октобарском Сајму књига. Иако прављена искључиво као лексикон личности (преко 2.500 лексикографских јединица) актера јавног и друштвеног живота једне, како

сам аутор каже, „забрањене епохе“, одмах по промоцији изазвала је (не)очекиване реакције. У „Политикином“ културном додатку књига је већ окарактерисана насловом „Србија под кукастим крстом“ док је у додатку „Блиц књига“ названа капиталним делом.

Због сличности имена као и историјске тематике важно је напоменути да је аутор овог лексикона новинар Симо Ц. Ђирковић (1951) који је дипломирао журналистику на Факултету политичких наука у Београду и специјализовао се за дипломатску историју, а не недавно преминули наш познати историчар и академик Сима Ђирковић. Новинар Ђирковић до сада је објавио књиге сличне тематике: „Патрицији и пустилови“ о интригантним Београђанима са краја 19. и почетка 20. века, као и „Балкански атентати“ од Радовањског луга до Ђинђићевог убиства, у издању београдских кућа „Просвете“ и „Народне књиге“.

британском обавештајном службом и стрељан у Јајцима три месеца касније.

Глумац, Крагујевчанин Сима Јањијевић (1912.) за време рата био је члан београдског Народног позоришта. Ђирковић у свом лексикону износи траг да је био ванбрачни син барда нашег глумишта Добрице Милутиновића!

Новинар Бранислав Коловић (1895.), син доктора Илије, окружног физика и мајка Драге, рођене Спалајковић, од 1915. до 1925. био је у Русији аташе за штампу. По повратку отпуштен из МИП-а и протеран у место рођења. Радио као библиотекар у ВТЗ, а потом се у Београду бавио преводњем са руског језика. Његово име се јавља на потерницама предат-

не политичке полиције, а пучем земљака генерала Симовића враћен је у прес биро, одакле га отпушта Бедићев полицијски комесар Аћимовић. Ради неко време као цензор за руски језик у Министарству пошта, све време под присмотром Гестапоа и специјалне полиције. Дајући оставку „због болести“, 1943. склонио се у село под Авалом. Био је неко време под истрагом нових власти, али је поступао пред Судом националне части обустављен. После 1945. даља судбина непозната.

Његов колега, земљак и вршњак Станислав Краков, од оца Александра и мајке Персиде Недић (рођена сестра Милана Недића), још као гимназијца пријавио се у добровољце у балканским ратовима. Храбро се борио у Првом светском рату, учествовао у јуришу на Кајмакчалан и ослободио Велес. Пензионисан је 1921. јер није могао да истрпи што је хрватским официрима признат истоветан ранг, или чак и виши чин него српским. Студирао права и дипломирао их, а одушевљен ваздухопловством, био уредник „Наших крила“, политички уредник „Политике“, главни уредник „Времена“. Налазио се у одабраној скупини новинара приликом атентата у Марсељу. У својим новинарским текстовима писао да су усташки терористи подржани од Италије, што је изазвао дипломатски инцидент. Директор Радио Београда и виђен за амбасадора у Вашингтону.

Под Недићем уредник „Новог времена“, избегао у Аустрију, па у Швајцарску, где је умро 1968. пишући књиге о свом ујаку.

НЕМАЧКА РАТНА ПРОПАГАНДА У ДОБА НЕДИЋА

МНР ВАЖИ - ХРИСТАС СЕ РАЗИ

НАЈАВА ПОСКУПЉЕЊА ЗА ОДНОШЕЊЕ ВОЗИЛА

Битна тежина аута, али и прекршаја

Цех за возило паркирано на недозвољеном месту које однесе „паук”, према новом ценовнику који се најављује, збирно може да достигне од десетак хиљада до 23.500 динара, јер уз трошкове „паука” саобраћајци наплаћују и нови износ казне од 5.000 динара за непрописно паркирање

Пише Александар Јокићевић

Крајем децембра Влада Србије прописала је максималне цене уклањања непрописно паркираних возила. Ценовник је формиран не само према тежини аутомобила, већ и на основу тежине учињеног прекршаја. Направљена је подела на општи и посебни прекршај, који је разуме се, скупљи, а опис тих посебних је нешто дужи.

То су паркирања уколико се заузима паркинг место резервисано за инвалиде или је возило паркирано испред гараже, колског пролаза, на „жутим тракама” јавног превоза, пешачком прелазу, тротоару, зеленој површини, парковској стази, у зони раскрснице или кружног тока, на мосту, вијадукту, надвожњаку. Низ посебних прекршаја наставља паркирање у зони тунела, саобраћајне петље, аутопута, на рампама и просторима намењеним за кретање особа са инвалидитетом, а у истој равни је и остављање аутомобила у пешачкој зони, на тргу, колско-пешачкој стази у стамбеном или пословном блоку, на противпожарном путу, изнад шахта или другог комуналног прикључка.

Крагујевачки „Паркинг сервис” је у складу са таквим решењем из-

радио свој нови ценовник, који наредних дана треба да прође на Управном одбору предузећа и Градском већу, али и према такозваној радној верзији може се рећи да ће бити нижи од горње границе коју је прописала Влада. Међутим, и поред тога износи нових казни за одношење возила нису нимало занемарљиви.

Директор „Паркинг сервиса” Ненад Васиљевић наводи да је Влада Србије према тежини возила прописала шест ценовних категорија, до 800 килограма, до 1.330, до 1.900, до четири тоне, до 14 тона, и за аутобусе, грађевинске и пољопривредне машине преко 14 тона. Са тежином возила сабира се тежина прекршаја.

Републички пропис, примера ради, за другу, најчешћу тежинску категорију аутомобила предвиђа максимални износ казне од 6.000 динара за општи прекршај и 9.000 динара за посебни прекршај. Крагујевчани ће по новом ценовнику моћи да „прођу” са 5.574, односно, са 7.574 динара, али само донекле. За други део збирне казне треба на наведене износе додати још 5.000 динара, колико према новом Закону о безбедности саобраћаја кошта непрописно паркирање.

- Мислим да ће најчешће на у-

НОВИ „ПАУЦИ” МОЋИ ЋЕ ДА НОСЕ ТЕЖА ВОЗИЛА И ЦИПОВЕ

дару бити возачи аутомобила тешких до 1.330 килограма јер су таква возила најзаступљенија. Навешћу и износе за остале категорије. Уколико је тежина до 1.900 килограма казне су 8.147 и 10.147 динара, у категорији преко 1.900 килограма општи прекршај возача кошта 13.500, а посебни 18.500 динара. Наравно, према Закону о безбедности саобраћаја, на други рачун, уплаћује се 5.000 динара колико по новом износу казна за непрописно паркирање, подсећа Васиљевић.

Иначе, према Васиљевићевим речима, „Паркинг сервис” ће ускоро купити још једног „паука” који ће моћи да подиже возила тешка до четири тоне. То није због поменутих републичке одлуке, јер је набавка била планирана за

2009. годину, али је због специфичности израде одложена за ову пословну годину. Предузеће ће напokon, уколико затреба, моћи да натовари и луксузне ципове.

Чинјеница да се и Влада Србије својом препоруком умешала у увођење реда у овој области говори да је паркирање озбиљан проблем готово у сваком граду.

РЕКОНСТРУКЦИЈА ТОПЛОВОДА У ДАНИЧИЋЕВОЈ

Војска одужила радове

Замена старих топловодних цеви новим трајала је до пред Нову годину, јер је почетак радова каснио због чекања на одобрење Војске, пошто део цевовода пролази кроз бившу касарну

ЗАМЕНА ЦЕВИ У УЛИЦИ ДРАГАНА ПЕТРОВИЋА

„Енергетика” је последњег дана прошле године на нови топловод прикључила непарну страну Даничићеве улице и делове улица Драгана Петровића и Аце Стојановића, након што је реконструисан цевовод због којег је морала да се откопава коловозна трака у Даничићевој. Улични радови у сред грејне сезоне, судећи према коментарима житеља овог дела Старе радничке колоније, донекле су унели неверицу да се све одвија по плану, па су се појавила нагађања да недостају одређене сагласности надлежних.

Из Градске топлане објашњавају да је замена топловода који снабдева велики број индивидуалних кућа била планирана за почетак ове грејне сезоне, али рок је мало померен због чекања сагласности Министарства одбране. Топловод пролази кроз напуштenu касарну „Радомир Путник”, па је требало да се добије сагласност за радове у кругу тог објекта. За дозволу такве врсте увек је, изгледа, потребно више времена него што се очекује.

Нови топловод је у овим улицама био неопходан због повећања квалитета грејања и ширења капацитета, а „Енергетика” ће ове године у преосталим деловима града заменити још око пет километара своје мреже и изградити три котларнице које су услов за прикључење нових корисника. Највећа, снаге 30 мегавата, биће изграђена на Аеродрому, а осим овог и околних насеља покриваће планирани стамбено-пословни комплекс надомак Универзитета и „Електрошумадије”. После ове следи изградња котларница од 15 мегавата у Централној радионици и од пет мегавата у Станову, на потезу „Стара звезда”.

Опрема за котларнице је одавно стигла, а средства су обезбеђена захваљујући кредиту Немачке банке за развој (КФВ). Радови на изградњи три котларнице су најављивани и за претходну годину, али су померени за ову. Очекивања су да ће се током 2010. план напokon остварити.

А. Ј.

РАДОВИ НА ПРЕОСТАЛИМ ПРИЛАЗИМА ГРАДУ

Уз Авалску и Улица Интернационалних бригада

Авалска је пред празнике привремено отворена у целој дужини, а још две траке од бензинске пумпе до надвожњака радиће се на пролеће. Тада ће, очекује се, започети и реконструкција Улице Интернационалних бригада кроз Петровац

Ред Нову годину отворен је преостали део Авалске улице, од „Југопетролове” бензинске пумпе до надвожњака у Сушици, мада због нерешених имовинско-правних односа она није комплетно урађена, у пуном профилу. Град је, ипак, имајући у виду празничне саобраћајне гужве желео да колико толико растерети правац од Аеродрома и Петровца према центру.

Друга траса која подразумева још две траке Авалске радиће се на про-

леће, а како би се превазишао проблем надокнаде имовине која се налази на поменутој деоници и коју треба изузети, цена по ару земљишта која ће се исплатити власницима подигнута је са 800 на 2.350 евра. Такође, обављени су разговори и са власницима нелегално изграђених објеката који се морају порушити, а према речима директора Предузећа за изградњу града Слободана Крунића, изражена је спремност на договор и у случајевима где има више корисника једног објекта.

- Појединци имају не-реалне захтеве, а став града је да ће бити обезбеђена најправичнија новчана надокнада. Нема законског основа да за сваког од насљедника објекта у коме, на пример, живи четворолуци,

град обезбеди по стан од 30 квадрата. Сви ови проблеми биће решени, и према очекивањима на пролеће ће почети изградња преосталог дела улице, тврди Крунић.

Ова инвестиција, без надокнаде имовине, кошта 120 милиона динара. До сада је утрошено око 80 милиона, а преосталим делом новца предвиђена је изградња остатка трасе и потпорног зида у дужини од 80 метара, као и тротоара са обе стране Авалске улице.

Тиме је потврђено да се не одустаје од претварања Авалске улице у градску магистралу са четири саобраћајне траке, мада је било захтева незадовољних суграђана да спорни део Авалске и Београдска улица остану једносмерне. Према најави из Предузећа за изградњу града 2010. године радиће се и кључна саобраћајница кроз насеље Петровац, Улица Интернационалних бригада која се, иначе, улива у Авалску.

- Циљ је да кроз суфинансирање са Јавним предузећем „Путеви Србије”, јер је реч о магистралном правцу, осавременимо и пут према Тополи. У току је завршна припрема пројектне документације, па је из тог разлога рано говорити о дужини деонице и средствима која ће се утрошити за овогодишње радове. У сваком случају могу да кажем да пројекат подразумева ширење улице на четири саобраћајне траке до бензинске пумпе у Десимировцу, а надамо се да ће се ове године ура-

ГЛАВНА УЛИЦА У ПЕТРОВЦУ ЋЕ СЕ ПРОШИРИТИ

дити бар део до Споменика црвеноармејцима у Опорници, објашњава заменик директора Вељко Мерчан.

Тиме се у потпуности у дело спроводи давно зацртана идеја да сви прилази граду буду модернизовани. У претходном периоду улагало се у правце према Краљеву, ради се магистрални пут првог реда према Баточини (средства из Националног инвес-

тици-оног плана), а Мерчан подсећа да су и прошле године „Путеви Србије” суфинансирали реконструкцију прилаза граду из правца праваца Јагодине (Улица 9. маја) и Горњег Милановца (Краља Милана и 1.300 капара). Намера је, такође, да се модернизација тих путева „продужи” и ове године.

А. ЈОКИЋЕВИЋ

ЖИТОПРОДУКТ

Срећни Божићни празници

Kolibri
for kids

Srećna
Nova godina
i Božić

Срећне новогодишње и божићне празнике са искреним жељама за здравље, срећу и успешну 2010. годину жели Вам

Градска туристичка организација
"КРАГУЈЕВАЦ"

www.gtokg.org.rs

VELIKA Aleksandro
NOVOGODIŠNJA
RASPRODAJA!!!
PRODAJA NA 6 I 12 MESEČNIH RATA!

Srećni Božićni
i Novogodišnji praznici! SALE!!! -60%

NOVOGODIŠNJA POKLON CENA regal UNA

~~18.215,-~~
14.990,-

Dragoslava Srejića 29 Kopaonicka 1
tel: 335-495 tel: 314-198
www.aleksandro.com

БЛ ТРНАВА ПРОМЕТ

СРЕЋНИ НОВОГОДИШЊИ И БОЖИЋНИ ПРАЗНИЦИ

Galerija nakita
Davi

Srećan Božić

Ovlašćeni servis
OPUS
SERVIS
Tel. 034 331 408

Srećni
Božićni praznici

AUTHORIZED SERVICE PARTNER

SRCE

Srećni
novogodišnji
i božićni
praznici!

Poslastičarnica SRCE,
Kneza Miloša 3,
Tel. 034/304-320

Poslastičarnica SRCE,
TC Merkator-Roda,
Grada Sirena bb,
Tel. 034/368-288

КРАГУЈЕВЧАНИН У ФИНАЛУ ПОПУЛАРНОГ КВИЗА

Новица као убица слага

Година у којој су многи наши суграђани доживели велику медијску промоцију, од одбојкаша и кошаркаша, преко бројних и успешних „таланташа“, „тријумфаша“ и „грандаша“, завршила се као што и доликује – учешћем Крагујевчанина Новице Лукића у финалној емисији суперфинала „ТВ Слагалице“, најпопуларнијег квиза у Србији свих времена. Иако је изгубио баш „за длаку“, остаће упамћен као суграђанин који је најдаље „добацио“ у овом култном такмичењу слагања бројки и слова.

Новица (32) је по образовању математичар-информатичар, један од власника познате овдашње фирме за софтверски инжењеринг „Софт-Сербиа“. Пасиониран је „слагаличар“ и ово му је треће учешће у том квизу, у коме је био у чак 49 емисија.

■ Почео као гимназијалац

- Прво искуство са „ТВ Слагалицом“ имао сам 1993. године, као клинац. Гледао сам и успешно решавао задатке „из фотеље“, па сам одлучио да се пријавим за такмичење. Полагао сам 1994. године тестове, прошао и те године био позван у седми циклус емисије, почиње Но-

Иако је у финалу суперфинала изгубио „за длаку“, дотле „сложивши“ много респектабилних противника, Новица Лукић је задовољан успехом, али и бројним наградама које је освојио, а најдража му је цип

вица своју „слагаличарску“ аутобиографију.

Пред прво учешће имао је трему, јер ко „падне“ у првом дуелу нема шансе за поправни. Нелагодном осећању доприниосило је и то што су сви такмичари морали да буду обучени у гардеробу тадашњег спонзора „Јумка“, уштогљени, са краватама... Али, Новица је препордио прву препреку и надиграо Златка Минића, сплетом околности такође Крагујевчанина. У наредном колу „пао“ је чувени Александар Салников, финалиста „Квискотекс“ из 1990. године.

- Нисам ни знао ко је он. Видим, сви му се „клањају“, али сам ја због своје необавештености био растерећен, каже Новица који је фаворизованог противника из таква „убио“ у асоцијацијама, а сви су били запањени - клинац, гимназијалац, победио Салникова!

- Мој адут је комбинаторика, логичке игре, бројеви, попут „скочка“, а „суво“ знање и подаци су област у којој сам „тањи“, искрен је он.

Те 1994. стигао је до четвртфинала. После три године решио је поново да учествује. Опет један од најмлађих учесника, као студент прве године овдашњег ПМФ-а, био је трећепласирани у финалном такмичењу. У том циклусу надиграо је легендарног Зорана Јовановића, победника чувеног квиза „Сфинга“, који је био бољи од њега у дебитантској сезони, али му се сада Новица реванширао.

Посветио се факултету, фирми, стручном усавршавању, чак и неко време престао да гледа „Слагалицу“. Ипак, изазову јубиларног серијала посвећеном 16. сезони није могао да одоли.

- Позив за учешће добили су само некадашњи финалисти, најуспешнији од преко четири хиљаде такмичара који су продефиловали од почетка емисије квиза. Привукла ме је конкуренција и награде, каже он.

Некада се „Слагалица“ снимала у студију у Таковској, а сада у Кошутњаку. Уместо водитеља квиза сада су ту атрактивне водитељке Марија Пантић и Данијела Вељковић. Технологија снимања остала је иста. Дневно се снима четири-пет епизода. Такмичари, њих петоро, добију редне бројеве, извуче се први пар и тако редом.

У оваком тексту права blasfemiја би била не упитати Новицу за икону „Слагалице“ ултра популарну Милку Цанић.

- Милка Цанић, је изузетно пријатна особа, али зна да планира. Она је супервизор и брине о регуларности

НАЈВИШЕ СЕ ОБРАДОВАО ЦИПУ

квиза, тако да код ње нема поговора и приговора, мешања и добацивања са стране. Када ни она у нешто није сигурна, постоји особа са којом се консултује. Нико никада није провалио ко је то у питању, само се зна да је то неко из Академије наука, открива нам тајну Новица.

■ Добар је цип

Суперфиналисти квиза били су подељени у осам такмичарских група, а наш Новица био је у седмој. И овога пута није изостао стицај невероватних околности. У првом кругу победио је Шапчанина Радоја Ђурића, кога је надиграо у 12. циклусу серијала 1997. године. И број поена који је освојио био је у бод истоветан - 153, што је несвакидашња коинциденција.

После победе над Ђурићем (победник квиза на „Фоксу“), Новица је забележио још један тријумф, а онда му је „налетео“ Златко Емеђи, ширем аудиторijуму познат као лауреат награде „Зоран Ђинђић“ и најбољи студент новосадског Универзитета. Њега је Новица разбуцао са

182 према 65 поена! У четвртфиналу 7. групе „чекао“ га је званично најбољи енигмат у Србији Славко Бован, бард укрштеница и анаграма. Новица га је „уништио“ са 300 наспрам дупло мање поена.

Мисли да су учесници квиза људи без комплекса, који воле да се играју. Ту не влада сујета, ко изгуби искрено честита противнику.

Финале групе обележио је дуел са Робертом Стојановићем из Деспотова, познатог у свету квизаша (победник у „Питањима за шампиона“ Б92) и било је тесно. Играло се у три добијене, Роберто је повео, али се Новица „вратио“ у друге две и квалификовао за суперфинале.

Као победник групе освојио је 140.000 динара у кешу, ваучер на 80.000 у „Техноманији“ и летовање у Хургади за две особе у хотелу са пет звездица, на које је повео своју дугогодишњу девојку Ивану Николић, највернијег навијача.

Имао је подршку и колега из фирме који су му помагали смишљањем задатака, подацима из спорта... и присуствовали снимању

НОВИЦА СА ЧУВЕНОМ СУПЕРВИЗОРКОМ МИЛКОМ ЦАНИЋ

СЛУЖБА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ СКУПШТИНЕ ГРАДА

Младе, брзе и насмејане

Пише Марија Обреновић

Готово да нема чиновника који радни дан не започине читањем новина. За разлику од оних који то чине кришом, уз оправдање да су ето „само бацили поглед“, четири младе даме запослене у Служби за информисање Скупштине града, заједно са својом шефицом, сваког јутра распостру по столовима фришка дневна издања и не мичу се док их детаљно не „простудирају“.

У листању их, додуше, често прекине звоњава телефона или нечији улазак у канцеларију, али оне се лако сналазе и очас посла налазе одговор на свако питање, већ навикле на најразличитије захтеве функционера, новинара и грађана. Након тога, остаје им само да „поправе шминку“, загладе шавове на својим пословно-елегантним тоалетима и са љупким осмехом стану пред камере на конференцијама за новинаре планираним за тај дан.

■ Цео дан на „располагању“

Господски посао, рекао би свако, али тако је само на први поглед. Служба коју, поред шефице Александре Тијанић, чине још четири даме, уз „појачање“ у виду вебмастера Радоја Симоновића, и сниматеља Зорана Ковачевића, заправо ради од јутра до сутра.

Господски посао, рекао би свако, али тако је само на први поглед. „Информативке“ Скупштине града раде од јутра до сутра, планиране и потпуно неочекиване послове

- Радни дан нам почиње рано ујутру, а када ће се завршити то нико од нас не може да предвиди. Наш посао је комплетна организација свих догађаја у Скупштини града. Наше је да осмислимо сваку конференцију за новинаре, од тога ко ће говорити и слања позива, до писања саопштења и вести за градски сајт. Пошто имамо свог сниматеља и фоторепортера, новинари од нас могу да преузму комплетан материјал, тако да практично и не морају да присуствују самој конференцији или догађају, каже Александра Тијанић.

На послетку им остаје и да испрате како су све што је речено медији пренели. Отуда и јутарње читање новина представља обавезу, а не забаву.

Јелена Миловановић, Јасна Стефановић, Сандра Нектаријевић и Наташа Пајкић морају да буду дотеране и кад им није до дотеривања, насмејане и када им „све лађе тону“ и у сваком моменту спремне на изненадне промене термина, ванредне ситуације и још којешта. При том, ова служба не „опслужује“ само Скупштину града, већ су

често испомоћ градским предузећима, а када је организација различитих догађаја у питању обраћају им се и школе и друге институције.

- Није редак случај да када су значајни догађаји за град у питању људи само дођу код нас и спусте одштампане плакате и постере, а ми после организујемо лепшење. Догађа се и да саме кренемо по згради од спрата до спрата и лепимо постере. У ванредним ситуацијама понекад имамо само сат да све организујемо, али се од нас очекује да све функционише као да смо се спремали данима, каже Александра Тијанић.

Додуше, пошто службу чине углавном новинарке које су раније биле запослене у различитим редакцијама, реаовање у „минут до дванаест“ им није страно.

Служба за информисање формирана је у Скупштини града пре осам година. Тада је функцио-

нисала у оквиру службе протокола. Као засебна и у овом саставу ради од 2005. године. Од тада до данас организовали су на хиљаде конференција за новинаре и догађаја, написали на хиљаде страница, а највећи понос им је градски сајт који од недавно ради по узору на светске „е-гавермент“ портале и при том је најпосећенији од свих који нуде информације из града на Лепеници, са преко 1.000 јединствених посета дневно.

Службу за информисање велики број грађана схватио је у најбољем смислу те речи, као слу-

жбу која треба да пружи најразличитије информације, па се не ретко дешава да им стигну и овакава писма:

„Моја девојка је у старатељској породици. Проблем је следећи. Старатељи су према њој престоги. Почео је распуст, а они је не пуштају напоље. По цео дан седи у кући. Не излази никуда. Да ли би имало основа да неко поразговара са њеним старатељима да буду блажи према њој. Много волим своју девојку и погађа ме то што се не виђамо“, пише један младић.

■ Све за љубав

У овом случају нису баш пуно могли да помогну, али су зато пошљаоцу следећег писма успели да испуне жељу:

„Нисам из Крагујевца, али сам решио да вас замолим за мало необичну услугу, пошто ми је бивша

СПРЕМНЕ КАО „ЗАПЕТА ПУШКА“ - ЈАСНА, АЛЕКСАНДРА, САНДРА И НАТАША

Лица

финалних емсија у којим су га бодрили.

У првом колу суперфинала победио је Зорана Јовановића из Даниловграда, од кога је изгубио 1997. године. Полуфинале и победа над Властимиром Пурићем, трећепласираним у коначном пласману, а онда суперфинале са Нишлијом, инжењером електротехнике Михајлом Нејковим, у четири завршне емисије. Новица је водио у укупном збиру све до треће (чак 180 поена), али је пред крај Нејков почео да игра савршено и са разликом од двадесетак поена тријумфовао у новогодишњој ноћи.

- Више ми се свидео цип него кућа. Не вадим се, јер је дечко победио заслужено. Био је стварно фантастичан, центлменски признаје Новица.

Ипак, остаје жал за историјским тријумфом, али Новица Лукић не демантује да ће се понови увратити у коштак са бројкама и словима ако га опет мотивишу неки противници и награде.

Зоран МИШИЋ

девојка из Крагујевца. Дивна је и ништа се ружно између нас није догодило да бисмо раскинули, већ смо се једноставно удаљили, пошто живимо у различитим градовима. Моја жеља је да то променим и желео бих да јој поручим нешто преко видео бима који се налази на месту где смо се први пут срели у вашем граду."

Александра и њене колегинице су младићу послале број телефона фирме чији су „лајв стримови“, али шта је после било не знају.

- Најсимпатичнија прича је свакако она када нам је један старији човек из иностранства упутио писмо у коме нас је замолио да га спојимо са госпођом, радницом „Заставе“ коју је педесетих година упознао у одмаралишту на Охриду, каже Александра Тијанић.

Међу бројним писмима која им свакодневно стижу су и она у којима се грађани распитују како да додирну средства у хуманитарне сврхе, како да реше комуналне проблеме и слично.

- Прошле године добили смо и писмо младе Американке чији је деда преживео стрељање у Крагујевцу и након рата се одселио у Америку. Она је желела да му као изненађење уприличи да буде почасни гост Великог школског часа. Ми смо све организовали, али је стари господин, на жалост, преминуо почетком октобра, прича шефица Службе за информисање.

Излазе, каже, у сусрет најразличитијим захтевима. Често прослеђују бројеве телефона уместо службе 988, па чак и попуњавају захтеве и уплатнице старијих суграђана „залуталих“ у Скупштини града.

БАБИЦА КИЋА, ДОБИТНИЦА ПРИЗНАЊА „ДАН ЗА ХВАЛА“

Најлепши је први плач бебе

Постати мајка највећи је дар од Бога, а чути први плач детета највећа радост коју човек може да доживи, каже жена која је хиљадама жена помогла да се породе

Станимирка Марковић је сада „супер бакица“, како је зову њени унуци, а у пензију је отишла 2000. године, тачно после 40 година, три месеца и 17 дана радног стажа. Била је бабица и помогла је хиљадама жена да се породе, али је ниједна од њих не зна као Станимирку. Многе Крагујевчанке прижељкивале су да бабица Кића - како је, иначе, позната у граду - буде дежурна када оду у породилиште, јер су знале да ће она све учинити да мајка зачује први плач свог чеда.

- Истина је да ме сви знају као Кићу, а тај надимак сам добила по кикама које сам имала као ученица Медицинске школе у Београду, где сам завршила акушерски смер. Ја сам, иначе, Топличанка, из Житног потока, село Мачина, а прво радно место било ми је у Дому здравља у Сврљигу, прича позната крагујевачка бабица, једна од добитница награде „Дан за хвала“, коју је примила крајем прошле године у Скупштини града.

Каже да је била веома узбуђена на свечаности на којој су уручиване награде заслужним Крагујевчанима „за ширење духа града“, али и изненађена да се неко уопште сетио бабице Киће после девет година, колико није на свом радном месту. То јој је, уједно, и једино признање које је добила као пензионерка.

■ Опет бих била бабица

Док је радила, рођење сваког детета коме је помогла да угледа светлост дана било је за њу највећа радост и задовољство.

- Почела сам да радим у Сврљигу, у Дому здравља, где је било ванболничко породилиште. Радила сам сама, са још две колегинице, без лекара специјалиста, јер су то били лекари опште праксе који су долазили по позиву. У стицању тих првих искустава много ми је помогао др Новица Живадиновић из Ниша, који је касније постао професор, као и дечја неговатељица Мира. Они су ми помогли да се ослободим и научим многе ствари.

После Сврљига, бабица Кића добила је посао у крагујевачком породилишту, где су је сачекали велики лекари, како сама каже, др Милија Ђурић, др Бошко Кнежев и др Стевановић. Иако је тада била пракса да се новопримљена бабица обучава шест месеци, и када су лекари долазили по позиву, Ки-

ћу су одмах укључили у рад по сменама. Била је већ „спремна“ да учествује у тако одговорном послу, у коме два живота зависе од спретности и стручности особља које обавља порођај, али је уз помоћ гинеколога, својих колегиница, али и осталих лекара других специјалности давала све од себе да се роди што више здравих беба.

- Помагала сам млађим колегиницама да се ослободе страха и што више науче, али сам и сама уживала у ономе што радим. Скоро 30 година радила сам ноћу, али ми ништа није било тешко и опет бих, када бих бирала занимање, била бабица. То је тимски рад и у њему учествује велики број здравствених радника, све до сервирике и помоћног особља Клинике. Много пута су ми помогли, када порођај није текао како ваља, да на време дође лекар, на чему сам им бескрајно захвална.

■ Све мајке су исте

Када је у Медицинској школи отворен акушерски смер, позвали су је да ради као инструкторка и сада са поносом истиче како је на пут извела пет-шест генерација ученица. Бабица Кића процењује да је помогла да се роди између 25 и 30 хиљада беба и да никада није зажалила што је мукотрпно радила седамдесетих и осамдесетих година, када је наталитет у Србији био у порасту.

- Сећам се да смо једне ноћи, седамдесет и неке године, баш уочи младог Аранђеловдана, имали 27 порођаја. Била сам дежурна у тој смени од девет увече до шест сати ујутру и када сам пошла кући, негде код пијаце, ударила сам колима једног старијег човека. На тренутак ме је савладао умор и била сам заспала. Удес није био озбиљан, али ме је човек нагрдио и назвао ружним именима. Неколико година касније, када сам била на порођају

ЗАСЛУЖЕНО ПРИЗНАЊЕ УРУЧУЈЕ МИЈА НИКОЛИЋ, ПОТПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ГРАДА

његове ћерке и када је видео да сам бабица, дубоко се извињавао и рекао да ће упалити свећу у цркви и молити се Богу да му опрости што ме је онако изврџао, сећа се наша позната суграђанка.

Саговорница „Крагујевачких“ понавља да је уживала у свом послу, али јој је најтеже било када жена дође у породилиште са угинулим плодом или када се, због неке болести мајке, догоде непредвиђене ствари. Било је то друго време, када није било ултра звука и других савремених уређаја, због чега је било теже и проценити да ли ће приликом порођаја бити комп-

ликација. Бабица Кића каже да је, у таквим ситуацијама, одмах алармирала колеге и лекаре, али да јој је најлепше било када су на свет долазиле двојке и тројке.

- Никада нисам правила разлику међу пацијенткињама и свеједно ми је било да ли је то жена из града или сељанка, која је право из њиве, сва у блату, дошла да се породи. Чини ми се да сам целу Лицику порађала, прича Кића, додајући да су јој се срећни родитељи најчешће захваљивали букетом цвећа и бомбоњером.

Свој десетогодишњи рад у операционој сали, бабица Кића завршила је 2000. године рођењем свог унука Богдана, када се породила ћерка Јелена, која је сада гинеколог. Сада ужива у породичном кругу и вели да јој ништа тако не причињава радост као њени унуци Богдан и четвороипогодишњи Тадија, а ту су и два зета, као и друга ћерка Мирјана и, наравно, супруг Витомир, без чије подршке и разумевања не би била тако предана свом послу.

На крају разговора, бабица Кића каже да би волела да се у овој години роди бар 50 хиљада беба у Крагујевцу и моли нас да поздравимо сво оболе Клиничког центра, а посебно њене младе колегинице, али и Крагујевчане, којима жели да имају што више деце. „Бити мајка највећи је дар од Бога, а чути плач детета највећа радост коју човек може да доживи“, каже жена која је многим родитељима помогла да доживе ту срећу.

Маријана ЦВЕТКОВИЋ

БАБИЦА КИЋА ПОМОГЛА ДА СЕ РОДИ 30 ХИЉАДА БЕБА

НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ
Крагујевачке

MARKETING | Телефони: 333 111 333 316 | marketing@kragujevacke.rs

OVERITE SE DA SE RAZLIKUJEMO

Irećan Božić želi Vam

Lift skin
autorizovani
GUINOT
centar lepote

Janka Veslinovića 35; 034 43 88 55 www.liftskink.com

ЗОРАН СПАСОЈЕВИЋ ПАСКЕ

Уз добар иде и зао дух

Крагујевац има свог духа, али он воли да се игра скривалице – не стаје када је „густо”. Први пут се сакрио 11. августа 1999. године од помрачења Сунца, па би неко помислио да је плашљив

Потеру води Милан Пурић

Познат је као писац кратких прича и драма, за које је више пута награђиван. Такође је успешан цртач, графичар и карикатуриста. Све што ради „качи” на свој сајт, тако да је не престано „изложен” јавности. Запослен је, иначе, у Пошти.

А како се лично представља Зоран Спасојевић Паске?

Син Миладина и Драгиње Спасојевић, рођен 1949. године у Крагујевцу. Остало је америчка биографија и могла би, ако би инсистирао, да испуни много простора.

Шта значи кратка прича или визуелна интернет порука која се у трену схвати?

Време у коме живимо означено је недостатком времена и одсуством воље да саслушамо другог. Комуникација међу људима је у сталном процесу редукције. Неучтиво је бити дуг и напоран. Кратка прича је последица опште неспремности да се саслуша други. И-мејл арт или, простије речено, визуелна инернет порука, нека је врста цртане кратке приче. И-мејл арт, кратка прича и кратка драма су идеалне форме за 21. век.

Каква је улога спорта у твом животу?

Спорт ме одржава у доброј физичкој и менталној кондицији. Више се не бавим „тешким” спортовима. Сада, сходно мојим годинама, упражњавам вежбе обликовања, пливања и пешачења. Иначе, као „тежак” индивидуалац волим углавном индивидуалне

спортове: атлету, пливање, тенис, бокс... Од колективних пратим само фудбал и ватерполо.

Шта је значило шездесетих година возити за тадашње услове брз ауто? Је л' било казних поена?

Године 1968. добио сам од тетке на поклон „фијат 124”, као награду за успешно уписивање на факултет. Дobar и брз аутомобил за ондашње прилике. У то време улице су биле скоро без аутомобила, тако да је по граду било могуће возити знатно брже него данас. Увече, када нема никога, тркали бисмо се око Шумарица. Није било радара, ни казних поена, а саобраћајне милиције било је много мање него данас.

Поред које генерације писаца из Крагујевца си стасавао?

Самосвојна сам личност и нисам се дружио с писцима уопште. Могло би да се каже да сам стасавао сам.

Шта представља породица у развоју човекових вредности?

Породица је основна ћелија људског друштва. Она је место на коме смо вољени онакви какви смо. Породица која добро функционише ствара добру децу и одговорне одрасле. Моја породица је прва у мени препознала таленат и обезбедила ми да се безбрижно бавим „уметничким радовима”.

Радиш у Пошти са људима. Какви су наши суграђани?

Углавном нервозни, а понекад и спремни на свађу. Чини ми се да су до пре десетак година то су би-

ли други људи. Имам утисак да им 21. век не прија.

Колико дневно радиш и како је то повезано са инспирацијом за писање и цртање?

Пошто не волим много да радим, слободно би могло да се каже и да немам радни дан. Писање и цртање за мене су лаки рад или, простије речено, разонода. Моје текстове и цртеже прво „направим” у глави, а онда када се нађем у кући све изручим у рачунар. Обично нема исправки. Читање је озбиљнија ствар од писања, тражи већу посвећеност и могло би да се сврста у рад. Да озбиљим, читање је неопходно као припрема за добро писање, уз богато животно искуство.

Како изгледа Интернет простор у коме се шире твоје идеје? Које читаоце више уважаваш и има ли могућности да се развије дијалог са читаоцима?

За сада изгледа слободно и неограничено. Буквално: читав свет ти је на длану. За разлику од српских медија ту влада дебела демократија. Моји сајтови и сајтови за које радим дозвољавају комуникацију с читаоцима путем коментара и електронске поште. То је добро за проверу твојих идеја. Не правим разлику међу читаоцима и „гледаоцима” мојих ликовних радова. Уважавам их подједнако, без обзира да ли ме хвале или критикују.

Кад си открио да „Америка има рупу”? Је л' то било визионарство?

Кратка прича „Америка има рупу” настала је 1993. године, а ТВ драма истог назива 1998. Значи, осам година пре него што је Америка стварно добила рупу. Кроз своје текстове и дигиталне графике предвидео сам још много тога што нам се касније дешавало, али да не набрајам. Да, то је визионарство.

Како доживљаваш Крагујевац? Шта је он у твом животу?

Крагујевац доживљавам као свој град. У њему сам рођен, у њему сам створио породицу, у њему

ћу, како сам планирао, вероватно и да завршим „каријеру”. Он је у мом животу, просто речено, комоција. Физичка и духовна. У њему сам као риба у води. Неко време сам покушавао да живим на Западу, али ми се није допало. Недостајала ми је лежерност и сигурност породице које сам имао овде. А тамо се брата ради по читав дан. Додуше, да не грешим душу, могло би и тамо лепо да се живи, али само ако ништа не радиш.

Има ли Крагујевац свог духа и какав је он?

Крагујевац има свог духа, али он воли да се игра скривалице: нестаје када је „густо”. Први пут се сакрио 11. августа 1999. године од помрачења Сунца. Ето, неко би могао да помисли да је плашљив.

Да ли је крагујевачки дух само онај добри?

Супротности се привлаче. Постоји бело и црно, лепо и ружно... Вероватно да уз добар иде и зао дух.

Бавиш се сликарством, о књижевности да не говорим, а шта је са музиком?

Таленат који ми недостаје је таленат за музику, али то ми не смета да је слушам. Радим искључиво уз музику, у рачунару имам мноштво линкова интерактивних радио-станица. Моја генерација је слушала углавном рокенрол: - Битлсе, Стонсе, Хендрикса... Слушао се и „скидао” са Радио Луксембурга, а изводиле су га и крагујевачке групе на и-

гранкама: на кошаркашком игралишту, Дому омладине, Дому културе...

Која места у Крагујевцу за тебе представљају део крагујевачког духа?

Крагујевачки дух шездесетих, седамдесетих и до 1999. године, када се сакрио, може да се сретне у трговима у Главној улици, Великом парку и на језеру у Шумарицама. Мени су та места важна, јер су се ту догађале неке лепе и важне ствари у мом животу. И даље се догађају.

Какав ће Крагујевац бити за 20-30 година?

То је тешко да се предвиди. Град се убрзано мења, у последњих десет година променио се више него за предходних двадесет. Претпостављам да ће бити леп и не много гломазан. Таман по мери човека.

Шта си „покупио” од крагујевачког духа, а шта је он добио од тебе?

Мислим да смо извршили размену. Покупили смо један од другог вероватно само најбоље. А шта је то тачно - не знам.

Разговор уживо са Зораном Спасојевићем можете гледати у суботу од 20 сати на Телевизији Канал 9. До тада вам је на располагању телефон 331-509 за питања саговорници и Милану Пурићу који предводи потеру на крагујевачки Дух.

Poštovani prijatelji i poslovni partneri,
zahvaljujemo Vam se na saradnji u 2009. godini,
želimo Vam srećnu Novu godinu i Božić,
mnogo zdravlja, sreće i poslovnih uspeha!

ŠUMADIJA SAJAM
Kragujevac

БУЏЕТ И КУЛТУРА У 2010.

Помаци на боље

Укупан буџет намењен култури и информисању износи око 292 милиона динара, а то је око четири посто укупног градског буџета - биће пара за основне делатности буџетских корисника, а инвестиције ће се финансирати из инвестиционог буџета

Пише Мирослав Чер

Културна понуда у 2009. години није била претерано различита у односу на претходну. Неки помаци су направљени, неке манифестација скраћене и то би, у најкраћем, био биланс онога што је обележило културу током прошле године.

„ЈОАКИМИНТЕРФЕСТ“ и „ЗЛАТНА ИСКРА“ - ФЕСТИВАЛИ ЗА ПОНОС

чиво на буџетским изворима. Показало се и да без конкурса за суфинансирање пројектата у култури Градске управе за образовање, културу, спорт и медије града многих програма не би било. Нарочито оних из цивилног сектора.

У години коју је у свим сферама живота обележила криза и у држави која о култури ни у много бољим временима није водила

равно, пара никад доста у култури, али сам сигурна да ћемо се прилагодити и оваквом буџету, објашњава Нада Милићевић, члан Градског већа.

Према њенима речима, рад установа културе не може да буде заснован само на ентузијазму. Ако, као пример, узмемо пројекте цивилног сектора, лако је закључити да су готово сви урађени и организовани захваљујући средствима града. Исто тако, ни буџетске установе нису могле, наро-

ност. Ако се поново упоредимо са буџетом за образовање, где исто највећи део одлази на плате, скоро 95 одсто, онда је буџет за културу нешто повољнији, наглашава Нада Милићевић.

У овом тренуку из буџета плате прима 282. запослених у установама културе. Од укупног буџета на плате ће бити потрошено нешто више од три четвртине новца. Зараде запослених у култури градска каса ће покрити са 176.131.000 динара, док ће сопственим приходима институције учествовати са 6.475.000 динара. Из овога се најбоље види колико култура не би могла да постоји без

„ Већ деценијама је ситуација таква да највећи део буџета иде на плате запослених - тај однос је заиста неповољан, али је наша реалност

буџета ће бити издвојено нешто преко 17 милиона динара, односно око 200 хиљада евра.

■ Недостатак простора

Иако много тога оцењује као позитивно Нада Милићевић наглашава да бројни проблеми постоје већ годинама, а не и деценијама. Пре свега, ту истиче недостатак адекватних простора за нормално функционисање културних установа.

- Најважније је да се од тог проблема не бежи. Већ дужи период је најактуелније питање недостатка простора - од депоа за Народни музеј, до депоа за Народну библиотеку и Спомен-парк. Решавање тих проблема је и начин бриге о нашем културном добру. Имамо најстарију зграду националног парламента, Стару скупштину, у којој се чува културна баштина, али ми том објекту као репрезентативној згради немамо приступ. Даље, имамо немогућност приступа и Амицином конаку, за који се надамо да ће бити решен у овој години.

Јасно је свима да све то много кошта. Примера ради, сондажа терена је папрено скупа, а мора бити урађена. Морам да напоменем да се неке велике инвестиције не налазе на буџету за културу, већ на инвестиционом делу буџета Крагујевца. И то су позамашни залогаци. Сређивање „Пионира“ финансирати ће се из тих средстава, наводи Милићевићева.

Она оцењује да је најважнија ствар била изузимање из процеса приватизације великих објеката: Градске дворане „Шумадија“ и бископа „Пионир“ и „Раднички“. Ови објекти тек треба да формално-правно уђу у део градске имовине, али је евидентно и да су годинама девастирани.

- То је вредна имовина која омогућава друштвено-духовни развој заједнице. Намерно не кажем културни развој. Нажалост, нису остали чак ни голи зидови. Према томе, улагања су огромна. У току су предприпремне радње за „Пионир“ који ће постати градска дворана, вишенаменска, са акцентом на концертним активностима. То је оно што граду недостаје јако дуго. Ако се то не деси у овој години, онда готово сигурно почетком следеће.

Уверена сам и да из ове рецесије нећемо брзо изаћи, али се надам да ћемо моћи да кажемо да смо на прагу решавања великих проблема, нарочито простора, ка-

САДАШЊИ ИЗГЛЕД ГРАДСКЕ ДВОРАНЕ „ШУМАДИЈА“ И АМИЦИНОГ КОНАКА

У Србији је током претходне године обележено неколико јубилеја, као што је век од рођења композиторке Љубице Марић и сликарке Милене Павловић Барили, 130 година од рођења научника Милутина Миланковића и век и по од рођења сликара Паје Јовановића. У Крагујевцу је обележен само један од ова четири велика јубилеја. Разлог је једноставан - није било пара.

У таквом стању ствари виталним су се показали они који нису своју продукцију ослањали искључиво

довољно рачуна, можда би требало рећи да је велики успех и што су се многе културне институције уопште одржале.

Када је ситуација таква онда се поставља питање хоће ли бити довољно пара и у 2010. години.

■ Највише „коштају“ плате

Укупан буџет намењен култури и информисању износи око 292 милиона динара, а то је око четири посто укупног градског буџета.

- Тај проценат је ранијих година увек био за неки промил већи него ове године. Ипак што се тиче буџетских корисника, оно што не долази у питање су њихове основне делатности. Сматрам да културу и образовање не би требало раздвајати из много разлога. Чињеница је да су те две области у нашој земљи маргинализоване и да ретко кога интересују. Наравно, без индустријског и привредног напретка нема ни пара за ове, како смо их некада звали, друштвене делатности. Бојим се да се тренутно у Србији, па тако и свима нама који живимо у микро заједницама, шаље нека шифрована порука да „напустимо“ образовање и културу - па ако преживе, преживели су. На-

чито у претходној години, да допринесу повећању буџета из сопствених средстава.

- Већ деценијама је ситуација таква да највећи део буџета иде на плате запослених - тај однос је заиста неповољан, али је наша реал-

помоћи државе. Наравно, ни ранијих година однос државних парних и сопствених прихода није био ништа другачији или да кажемо повољнији.

За програме свих институција културе чији је оснивач град из

ТРЕНД ИЛИ ПОТРЕБА

Град фестивала

Крагујевачку културу у прошлој години обележили су и бројни фестивали. Из ситуације када је Крагујевац једва имао два фестивала, дошли смо до тога данас тешко да можемо све да их набројимо. На питање да ли је дошло до „фестивализације културе“, Нада Милићевић каже:

- „Фестивализација“ крагујевачке културе не постоји. То је моје мишљење. Искрено, одлучно сам против тога да јуримо неки пуки тренд.

А „ивент“ у култури је тренд већ дуже време, али и потреба. Позвала бих се на мишљење стручне јавности, која је веома позитивно оценила поједине фестивале. Не заборавимо да је захваљујући фестивалима Књажевско-српски театар недавно постао нови члан Нове европске позоришне мреже, а добили су и позив за учлањење у Међународну позоришну мрежу светских позоришта Интеракт (Theatre World Interact).

Такође, немерљив је значај и „Златне искре“. Фестивал камерних хорова све више „утиче“ на дешавања на музичкој сцени Србије. Мислим да имамо заиста одличне фестивале, али на срећу није реч о „фестивализацији културе“

ПРЕПОРУЧУЈЕМО

Уторак, 12. јануар, 20 часова
Сала Прве крагујевачке гимназије
Новогодишњи концерт музичких уметника Крагујевца

Среда, 13. јануар, 18 часова
Позориште за децу
Представа „Ах, тај змај“
Режија Тодор Влов

Среда, 13. јануар, 20 часова
Књажевско-српски театар
Представа „Клуб - Нови светски поредак“
Режија Александар Дунђеровић

НИН-ОВА НАГРАДА

У конкуренцији и Крагујевчани

Престижну НИН-ову награду за најбољи роман 2009. године могло би да добије 28 писаца, чија су дела уврштена у шири избор, а међу њима су и Ђорђе Милосављевић и Андрија Матић

крше" Дејана Стојиљковића (Лагуна), „Каја, Београд и добри Американци" Мирјане Ђурђевић (Агора, Зрењанин), „А ако умре пре него што се пробуди" Ђорђе Писарева (Агора), „Прсти лудих очију" Рајка Васића (Задужбина Петар Кочић, Бањалука-Београд), „Троугао, квадрат" Горана Милашиновића (Стубови), „Форврд" Слободана Владушића (Стубови) и „Љетопис вјечности" Жарка Команина (СКЗ).

Ове године у избору за ово престижно признање нашле су се и књиге двојице Крагујевчана: „Ђаво и мала госпођа" Ђорђе Милосављевића (Плато) и „Шахт" Андрије Матића (Стубови културе).

Име добитника НИН-ове награде за најбољи домаћи роман објављен у 2009. години биће саопштено

15. јануара у подне, у просторијама тог недељног часописа у Београду. У овом тренутку у ширем избору налазе се књиге чак 28 писаца, а за дан-два и тај списак ће бити скраћен.

Ове године је већи број романа уврштен у шири избор, јер је само у новембру и децембру пристигло седамдесетак дела, што је само додатно отежало посао жирију, који сачињавају Александар Илић, Александар Јовановић, Мило Ломпар и Младен Шукало.

У шири избор уврштени су, између осталих, романи: „Партер" Игора Маројевића (Лагуна), „Константиново рас-

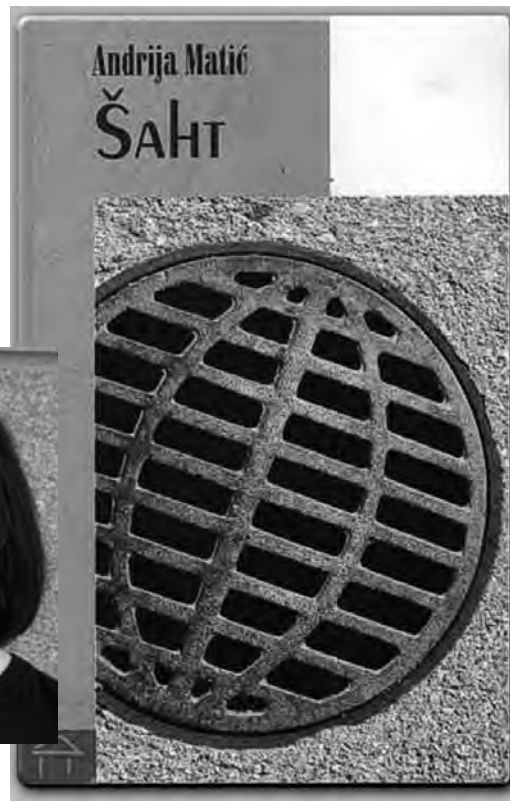

АНДРИЈА МАТИЋ

ЂОРЂЕ МИЛОСАВЉЕВИЋ

Роман „Ђаво и мала госпођа" инспирисан је истинитим случајем из 1835. године – серијом зверских убистава у Крагујевцу за које је оптужен Псоглави, али и чињеницом да је Андерсен у то време заиста посетио нашу земљу. Када се прича дода љубавница Милоша Обреновића Јеленка Хербез („Мала госпођа" из наслова), једна од најинтригантнијих историјских фигура тог периода, добијамо „мешавину" која привлачи на више нивоа.

Са друге стране, радња романа „Шахт" Андрије Матића одиграва се двадесетих година двадесет првог столећа, у време када земљу Србију води влада народног јединства, под слоганом „Јединство, вера, слобода". Енглески језик, мобилни телефони и интернет су укинута, редовно се извршавају јавна погубљења хомосексуалаца, наркомана и осталих неподобних чланова друштва, имовина је национализована. Главни јунак, Божан Радић, професор забрањеног језика, тавори на дну социјалне лествице, да би сплетом срећних околности доспео у неупоредиво бољи положај.

Да подсетимо, прошле године НИН-ову награду добио је Владимир Пиштало за роман „Тесла, портрет међу маскама", у којем је пренео и део свог искуства живота у Америци.

НИН-ова награда је до распада бивше Југославије додељивана писцима са целог тог простора, а троструки лауреат био је само Оскар Давичо, док су двоструки били Добрица Ћосић и Живојин Павловић.

ИЗЛОЖБА КУК-А Моћ карикатуре

Годишња изложба Крагујевачког удружења карикатуриста окупила је само четворицу аутора

У Арт кафе галерији Студентског културног центра на крају године отворена је изложба Крагујевачког удружења карикатуриста.

Карикатура је већ одавно незаобилазан украсни детаљ готово свих новина и часописа и многи аутори својим стилем обојили су и дали снажан печат новинској кући или редакцији за коју раде, па ипак, и поред свакодневног ангажмана, препознатљивости и бројних награда о карикатуристу се мало говори.

Карикатура садржи осмишљен коментар теме која се разматра, а тема традиционалне изложбе овдашњих карикатуриста био је Крагујевац. Отуд и не чуди назив изложбе „КГ- урбано", а за разлику од претходних година на овој традиционалној манифестацији своје радове представила су само четворица крагујевачких карикатуриста: Горан Миленковић, Иван Радуловић, Милан Јовановић и Северин Шикања.

Иако бројем аутора не може да се подичи, изложба у СКЦ-у ће сигурно свакога насмејати. Иначе, поставка ће трајати до 20. јануара, а Крагујевчани ће моћи да је погледају тек од 12. јануара, када ће Арт кафе галерија поново отворити своја врата након новогодишњих и божићних празника.

Новогодишњи концерт

На програму су дела из периода барока, рококоа, класицизма, романтизма XX века

Традиционални Новогодишњи концерт крагујевачких музичких уметника заказан је за уторак, 12. јануар, у 20 часова, у свечаној сали Прве крагујевачке гимназије. На концерту ће, према најави организатора, наступити професори и најуспешнији студенти Музичког одсека овдашњег Филолошко-уметничког факултета, као и професори крагујевачке Музичке школе.

На програму су дела Рамоа, Телемана, Хендла, Хајдна, Моцарта, Глинке, Шопена, Менделсона, Сен-Санса, Касадоа, Пјачоле, Јансене Вељановић.

Организатор ове традиционалне шумадијске музичке манифестације је Музичка школа „Др Милоје Милојевић", Студентски културни центар, а њен покровитељ је овдашња градска управа.

КОНКУРСИ МИНИСТАРСТВА КУЛТУРЕ

Подршка заштити културног наслеђа

Министарство културе расписао је конкурс за суфинансирање програма и пројеката у области заштите културног наслеђа и библиотеке делатности у Србији у 2010. години. Предмет конкурса је суфинансирање истраживања, заштите, обраде, унапређивања, развијања, афирмације и презентације културног наслеђа и библиотеке делатности, а циљ је очување, унапређење, развој и одржива употреба културног наслеђа и библиотеке делатности у Србији на националном, регионалном и локалном нивоу.

На конкурс могу да учествују органи локалне самоуправе, установе и друга правна лица регистрована за послове заштите културног наслеђа и библиотеке делатности, друга правна лица која се баве едукацијом, промоцијом и презентацијом културног наслеђа и библиотеке делатности, у сарадњи са установама рег-

истрованим за обављање ових делатности.

Конкурс је отворен до 31. јануара 2010. године.

Издавање капиталних дела

Сектор за уметничко стваралаштво, културну индустрију и културне односе Министарства културе расписао је конкурс за суфинансирање издавања првих издања капиталних дела која се објављују на српском језику у области културе у 2010. години.

Право учешћа на конкурсима имају правна лица са територије Србије која се баве издавачком делатношћу. Издаваштво мора бити примарна, а не споредна или повремена пословна активност подносиоца пројекта. Сваки издавач може поднети не

више од три пријаве на овај конкурс.

Под појмом „капитално дело" подразумева се издавачки подухват (едиција, енциклопедијско издање, лексикографско издање, монографија, антологија) из књижевности, уметности и хуманистичких и друштвених наука у области културе.

Пријаве се подносе до 1. априла 2010. године, а Министарство културе подржаће пројекат највише до 70 одсто укупних трошкова приказаних у конкурсном образцу.

Суфинансирање програма

До 31. јануара отворен је конкурс за суфинансирање програма и пројеката који доприносе квалитетом развоју и презентацији уметности и културе за 2010. годину. Посебна пажња биће посвећена програмима који су од републичког значаја, високог уметничког квалитета, који промовишу нове уметничке форме и изразе, доприносе децентрализацији културе и интеркултурном дијалогу.

Право учешћа на конкурсима имају установе, уметничка и друга удружења и организације и правна лица, као и појединци са територије Србије.

Конкурс за превођење српске књижевности

У току је и конкурс за пројекат превођења репрезентативних дела српске књижевности у иностранству - Трајни ПР Србије у 2010. години, чији је циљ обезбеђивање финансијске подршке преводима на стране језике у иностранству дела српске књижевности која су објавиле домаће професионалне издавачке куће. Књижевне области за које се може конкурисати су поезија, проза, драма, књижевност за децу и теоријска дела намењена широј читалачкој публици. Приоритет за подршку преводима на стране језике биће дат делима српске књижевности која су освојила или су била у најужем избору за релевантне домаће књижевне награде (НИН-ова, награде „Иво Андрић", „Милош Црњански", „Исидора Секулић").

Финансијска подршка Министарства културе Србије покрива највише до 50 посто цене коштира превода дела за које се конкурисало. Рок за подношење пријаве са конкурсном документацијом је до 1. априла 2010. године.

КАФАНЕ СТАРОГ КРАГУЈЕВЦА (24)

Ратне болнице у кафанама

Бориша РАДОВАНОВИЋ, историчар

Крагујевац је после избијања рата 1914. године постао седиште највиших државних установа. У њему се налазио део краљевског двора (у зградама бр. 111 и 113 у Главној улици), као и Врховна команда са страним савезничким мисијама (у згради Окружног суда).

У родни град стигао је и војвода Радомир Путник. Он је радио ратне планове као начелник Генералштаба. У једној кућици на периферији вароши израђен је и план за Колубарску битку, којом су Аустројанци децембра 1914. године протерани из Србије.

Све школе, касарне и веће кафане у вароши биле су заузеле за болнице. По многим надлештвима и у Војно-техничком заводу ђаци су замењивали мобилисане обвезнике. Многи ђаци су завршавали курс за поштанско-телеграфску службу да би радили у пошти и телеграфу. Једна станица бежичне телеграфије била је смештена на Вашаришту, више стрелишта.

После победе над аустроугарском војском у западној Србији 1914. године, у Крагујевац су доведени бројни ратни заробљеници, који су били смештени у циглани „Бојацић“. Како је међу

Током Првог светског рата већина градских кафана била је претворена у амбуланте и болнице, посебно у време епидемије пегавог тифуса. Оне су касније радиле, али у ограниченом времену током дана. У хотелу „Таково“ радио је биоскоп, а у неким угоститељским објектима приређиване су позоришне представе

си су ребани смесом од зејтина и петролеја, а кафанске сале редовно су кречене. Готово све важније кафане биле су претворене у амбуланте или у болнице где се негују рањеници.

Енглески лекар др Виљем Хантер, иначе члан мисије, видевиши у кругу Војнотехничког завода велики број лимених и дрвених бурди, дошао је на идеју да створи нову нараву за уништавање ваши. По његовом плану, лимено буре стављено је на један сандук, који је служио као огњиште. Изнад горњег отвора бурета, у коме се загревала вода, стављено је дрвено буре са избушеним дном и херметичким поклопцем. Прокључала вода у лименом бурету давала је јаку врелу пару која је била у стању да уништава гњиде и ваши у стварима које су стављене у дрвено буре. Тако је ово буре одиграло велику улогу у сузбијању пегавог тифуса у Првом светском рату.

српски авиони, па се нију склањали, шта више, они су изашли масовно да их поздраве. Међутим, експлозије које су одјекнуле усмртиле су три, а раниле десет лица. Ипак, наша војска је успела да се снађе и да узврати ватру. Један авион погодила је са Метиног брда, који се срушио у близини Горњег парка. Становништво је масовно долазило да види где је пао авион. Друго бомбардовање десило се 9. јуна, када се изнад Крагујевца појавио „аероплан“ за који је грађанство помислило да је француски. Када је бацио бомбе завладао је велики страх међу становништвом.

Немачко-аустроугарска офанзива против Србије у јесен 1915. и улазак Бугарске у рат на страни Централних сила приморали су српску војску да ратује на два фронта, против далеко бројнијег и јачег непријатеља и да се повлачи у унутрашњост. Врховна команда српске војске повукла се из Крагујевца 11. октобра 1915. године, а за њом са војском је кренуло и цивилно становништво.

Почетком 1916. године дошло је до смене окупационе власти. Немце су заменили аустроугарски војници. Симбол њихове власти била су вешала подигнута испод данашњег Доњег бетонског моста на Лепеници. Остала су сведочанства која несумњиво говоре о пљачки и терору који је владао у дане окупације вароши.

Крагујевац је био седиште окупационе окружне и месне војне команде. Неку врсту домаће власти представљао је Суд општине крагујевачке, који је имао задатак да одржи ред у вароши и да сачува грађане „од свију рђавих прилика“, које се обично у ратно доба дешавају. У томе није увек имао успеха. Окупациони режим био је сувише строг. Казнене експедиције подсећале су на злогласне турске тефтише и упућиване

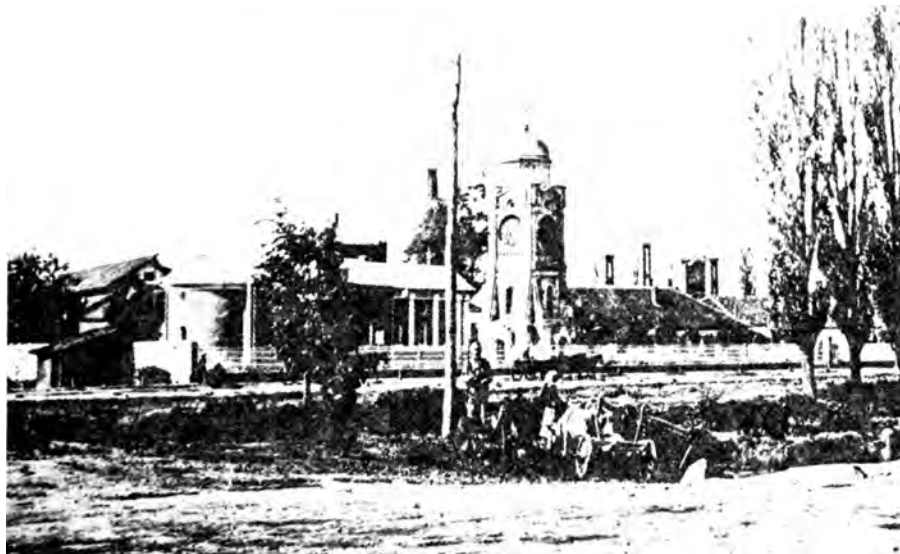
ВОЈВОДА РАДОМИР ПУТНИК

су често у срезове Крагујевачког округа ради одузимања оружја и сабирања интернираца, којих је на хиљаде упућено из овог краја. Забрањено је ношење свих врста српских капа, а на учестала стрељања у граду изведени су многи родољуби.

Окупациона власт водила је бригу и о кафанама и угоститељским објектима, и ако се због несташице основних намирница живот у граду свео на задовољење најосновнијих животних функција. Окупатор је завео режим пун ограничења и забрана. Школе су слабо радиле, ђаци су као и остали грађани били под теретом кулука и радних обавеза.

Ипак, ђаци су се кришом окупљали час у једној час у другој кући, приређивали су вечерње седељке и рецитовали патриотске песме, оснивали кружоке, ђаци се припремали позоришне представе које су давали по шупама и двориштима. У дворишту ђака гимназије Илије Јовановића радило је мало ђачко позориште које су називали „Икино позориште“. Изводили су се Шантићеви комади, Хасанагница, Трифковићева „Избирачица“, док је у конаку кнеза Милоша Обреновића Радоња Пантић са избегличком децом из Посавине, Мачве и Срема оснивао „Дечје позориште“. Изведена је драма у једном чнну „Хеј, Словени“ Ристе Одавића, патриотски текст са идејом о словенској солидарности. Чист приход ишао је за дечију мензу.

КРАГУЈЕВАЦ У ВРЕМЕ ОКУПАЦИЈЕ 1917. ГОДИНЕ

Наставиће се
(Из књиге у
припреми „Кафане
старог Крагујевца“)

КУЋА ТРГОВЦА АЛЕКСЕ ОБРАДОВИЋА У КОЈОЈ ЈЕ 1914. И 1915. СТАНОВАО РЕГЕНТ АЛЕКСАНДАР КАРАЂОРЂЕВИЋ

њима било доста војника словенских народности, над њима није вршен неки строги надзор. У слободном времену могли су се кретати по вароши, а неки од њих су, у недостатку радне снаге, употребљавани за рад у надлештвима, други за обезбеђење обала Лепенице и за регулацију њеног корита поред Војнотехничког завода. Копачући обале Лепенице, они су, на мелодију једне ратне песме, певали: „Србин пије сливонца, Шваба копа Лепеница“.

У првим ратним годинама епидемија пегавог тифуса представљала је велику опасност по становништво града јер се од ње масовно умирало. Болест су преносиле ваши које су сузбијане на разне начине. По граду су могле да се виде посуде пуне раствора-сублимата којим се уништавају ваши..

Како су за време заразе пегавог тифуса 1914. и 1915. године кафане и ресторани у Крагујевцу коришћени за смештај оболелих, који су ту допремани из читаве Србије, судови са овим сублимираним раствором били су постављени у свим таквим просторијама. Кафане и ресторани били су отворени само од 7 до 9 сати ујутро, од 11 до 14 и од 18 до 22 сата. Пато-

Кафане које нису биле употребљене за потребе војске могле су се отворати само у извесне сате, одређене од лекарских власти, али онда су биле пуне.

Један биоскоп радио је у хотелу „Таково“, где су давани Гомонови филмови. Неколико немачких предратних филмова било је пронађено у тренутку кад је почео рат, па су и они приказивани публици. Прва крагујевачка пивница наместила је свој биоскоп у пространој сали ове кафане. С времена на време давани су филмови кинематографског сервиса француске војске. Публика их је примала с одушевљењем. Према забелешкама савременика, „кафане су морале добро зарађивати у Крагујевцу, јер је често било тешко наћи празно место од 18 до 22 сата увече“. Разонода Крагујевца у тим ратним данима био је и Велики парк, где се поподне сливала готово сва омладина из вароши.

Авиони аустроугарске војске су у пролеће 1915. године два пута бомбардовали Крагујевац. Први пут 27. маја, када су се на небу изнад града појавила три авиона, који су на крилима имали кругове у бојама српске тробојке, због чега су Крагујевчани мислили да су то

САТИРА

Колико контејнера треба саставити да би се добио шведски сто?

Борислав МИТРОВИЋ

Ја сам за радикалне промене, али миц по миц!

Ивко МИХАЈЛОВИЋ

Карикашура Горан МИЛЕНКОВИЋ

Новогодишња бајка

- Мени је Деда Мраз донео велики плави аутомобил на батерије са даљинским управљањем - хвалио се седмогодишњи, пуначки Лука свом другару и вршњаку Николи. - Мама је већ три пута пала преко њега.

- Други Деда Мраз је био пре три дана и он ми је донео меду који пева. Само га ударим у стомак и он певуши новогодишње песмице. Потом је руком показао шта треба да уради да би му играчка пропевала. - Тај меда је баш добар, јер када млађег брата Немању ударим у стомак он не пева, него плаче!

Николи су цакиле очи док је слушао о Деда Мразовим поклонима који стижу код његовог школског друга.

- Ницо, Ницо, сетимо се да сам још нешто добио - Лука је вукао за рукав друга који је био све потиштенији - од трећег Деда Мрза сам добио баш огромну сликовницу са животињама на фарми. Хеј, а четврти је бати и мени донео слаткише. Ми сада доручкујемо тоблероне, ручамо „милка“ чоколаде, а вечерамо „марс“ чоколадице.

Код Николе је, иако воли свог

Нова власт је највише урадила првог дана. Тада је дошло до промена!

Миљивоје РАДОВАНОВИЋ

друга, расла завист. Иако су до нове године остала само два дана, он још увек није добио ни један поклон.

- То није у реду - мислио је у себи - код Луке сваки час навраћају Деда Мразови и свачим га дарују, а код мене нема нити једног. - Кад би барем неки залутао, дошао грешком, али нема ни таквог! Деда мразови су ме страшно разочарали!

- Никола, слушаш ли ме - навлађивао је Лука да му другар посвети пажњу још мало - нисам ти рекао да су Деда Мразови донели поклоне и за деку и баку, тату и маму и за ујку Гаврила који још живи са нама.

- Немој ми рећи да је и ваш мачак Марко добио поклоне - љутнуо се плавокоси Никола.

- Јесте, добио је пун цак хране, откуд знаш? - простодушно ће Лука.

- Откуд толико Деда Мразова с пуним торбама поклоне код тебе, а како то да баш ни један није свратио код мене? - Никола је мало подигао браду, прекрстио руке и десну ногу истурио напред за полукорак.

- И мени је било чудно што добијамо поклоне сваког дана, па сам питао деду. Он ми је рекао да сам још мали, али да ћу да схватим шта је „кампања“ када порастем. И још ми је рекао да је одмах после нове године код нас неко гласање. И то по трећи пут у року од неколико месеци!

Александар ЧОТРИЋ

Неки нови ветрови...

■ Натерали су нас да најпре почистимо ђубре у својој авлији. Ето како нам се изгубио сваки траг!

■ Зашто су нам очи пуне прашине? Зато што су са демократским променама почели да дувају неки нови ветрови!

■ Први смо усрали мотку и тако оправдали улогу фаворита у овој дисциплини.

■ Овде више нема нормалних

чиме смо завршили изградњу друштва са једнаким шансама за све.

■ У реализацији нашег политичког програма било је и извесних пропуста. На пример то што смо од њега одступили за сто одсто.

■ Сад кад знамо ко смо, шта смо и одакле смо, многе је прошла жеља да сачувамо наш национални идентитет!

Драјан РАЈЧИЋ

Дочек

Проклета илузија да ће нам нова година донети нешто боље траје, отприлике, само један дан – последњег дана одлазеће године. Како отворите очи следећег јутра, у новој години, схватите да су проблеми још увек ту. И, по правилу, трајаво се вуку за вама, без обзира који је датум. Иако сам се безброј пута разуверила у ону народну како се добро добрим враћа, ипак ме, помало, држи вера у божју руку. Ако се добро не враћа добрим, требало би бар обрнута опција да функционише. Ал', кад вас потера... Знате већ да једно зло никада не иде само. Но, сутра је нови дан, рекла би моја омиљена јунакиња. Лако је било њој, кад је Рет Батлер био паметан мушкарац који је, ма колико да се копрцао, ипак знао да је само једна Скарлет. Што се доказало у бајковитом, модернизованом серијалу као наставку легендарне приче.

За дочеке нових година се, углавном, убијам од досаде. То је својеврсно силовање сопствене психе. Иако сви на дочек крећу са искључивом идејом да се добро проведу, просто је немогуће да сви протагонисти буду добро расположени. Ове године сам одбијала све позиве и варијанте за дочек, јер сам свом сину обећала да ћу у поноћ бити уз њега. Са њим и нема ко други да буде у таквим тренуцима, осим мене. А, кад сам мало боље размислила, он је најдивнији мушкарац са којим сам могла и да будем ту ноћ. Знао неке жене које навију сат унапред, онда децу исфолирају како је стигла нова година, клинци од узбуђења убрзо заспе, и онда се ове, таман у поноћ, појаве на за-казаном месту. Мене би ужасно гризла савест јер сам, пре свега, мајка. При том, ону радост око ишчекивања Деда Мрза, разудано отварање поклоне и детиње дивљење ватромету, не бих никад пропустила.

Искрено, за тај фамозни дочек ми се стварно нигде није ишло. Не подносим дочеке ни с мушкарцима, а камоли са другарицама. Истина, било је неких занимљивих предлога. Идеје нису пресушиле ни када је, последњих сати старе године, у мој стан улетела комшинка са изјавом како јој није добро и да има температуру. Убрзо се појавила још једна, која је здравствени радник, не би ли извешале шта да радимо.

- Колика ти је температура?
- Око тридесет седам са три!
- Добро је, није страшно. Ипак, хоћеш да те водимо код лекара?

- Где ћу сад код доктора? Нова година је и ко зна ко дежура!
- Хм, видиш, то није лоша идеја. Да окренемо болнички централ и "зађемо" по клиникама. Све три, колико толико, познајемо персонални сегмент овдашњег здравственог центра, проценимо где дежура најбољи фрајер и ту те одведемо. Па, сложило ти се, шта сад. Ако ништа друго, кад се већ задесимо у поноћ код лекара, ти као пацијент, а ми као пратња, доктор ће, хтео не хтео, ипак да нам честита нову годину. Па, ред је. И, тако, бар уз неког финог господина да је дочекамо. Јесте да би дежурне сестре сиктале од беса, ал' шта је ту је.

- У крајњој линији, увек нам остаје Ургентни центар. Тамо, гарант, "качимо" неког доброг фрајера.
- Аааа, и свињски грип тамо качимо....

Била је то конверзација у којој смо све три учествовале. Онда смо се насмејале у глас и - разишле. Нову годину је свака, ипак, дочекала у свом стану.

Има, пак, оних који тврде да новогодишњи провод никако не треба избећи. Јер, важно је разбити малер и испоштовати надоласећу годину прослављајући је по свим правилима. Како да не! Све су то глупости! После дочека на дивном месту, са одличном музиком и још бољом клопом, уследила ми је најгора година у животу. Пољубила сам највољенијег човека, дочекала ту нову годину на најбољи могући начин и - ништа. Читава наредна ми је била одвратна.

Сад знам у чему је проблем. Заборавила сам да обучем црвени веш.. А, од свих правила, то је најважније. Мислите ви да је случајно што је Деда Мраз сав у црвеном? Зато сам, овога пута, неизоставно имала на себи црвени неглиже. И халтере, приде! Јес' да је био испод пицаме, па шта?!

ЛЕПА ЈЕЛА

Горан Миленковић

ОДВАЈЕ

БЕБИ ДОЛ, певачица, учесник на Пинковој „Фарми“:

- Ево, за оне који желе да чују – обожавам да пијем коктеле, француски коњак са шећером, шампањац са руском вотком и, наравно, домаћу ракији. Али, знам када је доста.

ЧЕДОМИР ЈОВАНОВИЋ, председник ЛДП-а:

- Ја сам убедио Слободана Милошевића да се преда, а садашњи премијер не може да изведе ни све министре на вакцинацију.

ДУШКО ВУЏЕВИЋ, тренер кошаркаша „Партизана“:

- Пошто ја немам косу, па не могу да је чупам у тренуцима кад сам бесан, псовке су најлакши начин да избацим фрустрацију из себе.

РАДМИЛА МАНОЈЛОВИЋ, певачица, размишља о повећању својих груди:

- Не плашим се операције, али се плашим реакције публике. Било је доста лоших коментара кад сам надоградила косу, типа „Рада се покондирила“, а могу мислити шта би тек рекли да ме виде са грудима пар бројева већим, иако мислим да би ми неких 300-350 кубика које желим да уградим – супер стајало.

АЛЕКСАНДАР ТИЈАНИЋ, директор РТС-а:

- Телевизија Б92 мора хитно да се прода или ће за четири године завршити у саставу РТС-а као један сегмент нашег програма.

ДАРА БУБАМАРА, певачица, од свог мужа бизнисмена у Паризу добија БМВ и још што-шта:

- Ексклузивно је опремљен, а на задњем кожном седишту чекале су ме ципеле брэнда „Луј Витон“, најновији модел, као и кожна футрола истог дизајна, у којој се налазио лаптоп розе боје. Супруг ми га је купио да бисмо били у контакту и када сам на концертима.

СРБАН ПРЕДОЈЕВИЋ, водитељ јутарњег програма, о колегиници Јовани Јанковић:

- За шест година имали смо око 1.200 заједничких емисија. Јовани је теже, јер она мора и лепо да изгледа, док је мени довољно само да будем паметан.

САША КОВАЧЕВИЋ, певач:

- Дугујем много својим родитељима, посебно оцу и мајци.

ЦЕЈ РАМАДАНОВСКИ, певач:

- То што сам се скинуо го и попео на хаубу – није ништа ново. Ново би било да је Цеј прочитао неку књигу.

ЗУМ
Милош Игњатовић

Брзе пруге

За крагујевачку железничку станицу „празник“ је кад стигне шинобус из Лапова

Колекционар

Првослав Илић бави се сликарством, али и скупља „званичне“ капе

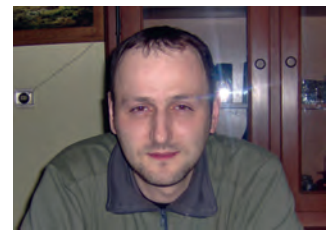
Сад ће газда

Можда ће на пијаци да пазари и неку коску за мене

hattrick ћоше

Срећна нова ХТ година

У 2009. години, светска криза се одразила и на васколику крагујевачку хеттрик популацију. Клубови се додуше нису гасили као у ставрном животу и фудбалу, напротив, било их је још више, али није било скупова који су есенција ХТ друштвеног живота. Да трочлана делегација у саставу Свампн, Шумадинц и Ши-ћи не скокну до Југова на хеттрикашки уранак Федерације 5+ уче-шће КГ хеттрикаша на окупљањима било би равно нули.

Иначе, у протеклој години наша Регија је по први пут добила па изгубила па поново добила друголигаша - Дука базука, за селектора младе репрезентације

поново је после Сер Коме менаџера из Регије Крагујевац изабран наш човек - Нешко Јебановић који је „младе наде“ успешно „спровео“ на светско првенство, РД Куп су освајали: Јапанац, Чертник, Крокадел и Вулверцаја. И, то би било то. Надамо се да ће наредне бити више и боље. Срећна вам нова, ХТ 2010. година.

СКАНДИНАВКА

07	ДИВЉА МАЧКА СЛИЧНА ЛАВУ, КУГУАР	НАДИМАК ПЕВАЧИЦЕ ЧИНКВЕТИ	РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА (СКР.)	ЋУМУРЦИЈА, УГЉЕНАР	ХРАСТОВА ГРАМА, СИМБОЛ БОЖИЊА	
ПОРУБЉЕНИ КРАЈТКАНИНЕ						
ПОЗОРИШНА ИЛИ ФИЛМСКА						
МИРА АЛЕЧКОВИЋ			14. И 5 СЛОВО КАМЕНАЦ У БУВРЕГУ			
ПРВО СЛОВО АЗБУКЕ		НЕРАДАН ЗВУК УДАРАЊА ПТИЧИХ КРИЛА				
МИР БОЖИЈИ, ХРИСТОС СЕ РОДИ	СТРАНО ЖЕН. ИМЕ ПЕРСИДА КРАЂЕ					
ДАН У НЕДЕЉИ						
ПЛАНИНСКА ОБЛАСТ У ГРЧКОЈ			ДАН УОЧИ БОЖИЊА	ОСЕБАЛ ПОТРЕБЕ ЗА ЈЕЛОМ	ПАРА УРЕЗИВАТИ ГРАВУРУ	
ИМЕ АМЕРИЧ. МУЗИЧАРА ЧАРЛСА			БЕЛГИЈА ЛОГОРИ СА ЗАРОБЉЕНИЦИМА	ОНАЈ КОЈИ ВРЕЧИ		
ТУЛАН. ПРЕВОЈ НА ВЕЛЕБИТУ						
АУСТРИЈА		ЖИТЕЉ ЗАДРА АРХИТЕКТ. САДОМОН ДЕ				
СПОРТСКИ ШАМПИОН	ВЕЧЕ УОЧИ БОЖИЊА					
АРАНЂЕЛОВАЦ		РЕДИТЕЉ МИХАЈЛОВ ЛАКЕ ПОМОР СНАГЕ			МИР БОЖИЈИ, ХРИСТОС СЕ РОДИ	
САГЛАСАН. ЈЕДИНСТВЕН СА ДРУГИМА					МИР БОЖИЈИ, ХРИСТОС СЕ РОДИ	
АМЕРИЧКО ДИВЉЕ ГОВЕДО	ВОЗАЧИ СПЛАВОВА				ИМЕ НАШЕ ГЛУМИЦЕ ДОБРЕ	
БОР		МАЛА СОНАТА КАЧКЕТ ИЛИ БЕРЕТКА				
ИНВАЛИДСКА КОМИСИЈА		ГАУС БУГАРСКА ВАЛУТА	КИРИ ВРАЧ. МАГИЧАР	НИСУ ОНИ, НЕГО ...	ЋУТИ ТОПЛИ НАПИТАК	
МЕСТО ГДЕ ЈЕ НЕШТО ЗАЛОМЉЕНО			ТАНТАЛ	ОРГАНИЧУЛА ВИДА ИНФРАЦРВЕНИ		
ТЕРЕНСКИ РАДНИК						
НАУКА О ПЛОВИДБИ						

БОЖИЊНА УКРШТЕНИЦА

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10			11					
12			13				14	
	15					16		
17			18			19		
20		21			22			
23					24	25		
26					27			
28			29		30			
			36				37	
			39				40	
41						42		
			45				46	
			48				49	
51					52		53	
54		55	56			57		
59					60			
61								
62					63			
64								

**МИР БОЖИЈИ,
ХРИСТОС СЕ РОДИ!**

ВОДОРАВНО: 1. Устаничко место у Лици, 4. Ивични део, ивичњак, 10. Жена која врши промоцију, промотерка, 12. Најчешће слово, 13. Велики хришћански верски празник, 14. Ауто-ознака за Трстеник, 15. Чувени руски диригент, Кирил, 17. Ирски писац, Џорџ Бернард, 18. Деана одмила, 19. Име бициклисте Пикуса, 20. Скупина свирача, 23. Авијатичари, 24. Раније, 26. Политре, 27. Стабљика траве, 28. Несортираност, 33. Биљка из породице трава, 36. Покоп, 37. Италијански фудбалер, Кристијан, 39. Једињења у којима има водоника, 40. Највиши врх Старе планине, 41. Датум (грагоријански календар) када се обележава овај празник, 43. Хигијенски памук, 45. Дати се у трк, растрчати се, 47. 7. и 28. слово азбуке, 48. Ранији француски фудбалер, Ерик, 49. Увала између брегова, 51. Катастарска управа (скр.), 52. Лична заменица, 53. Предавач на високој школи, 54. Токсин, 57. Врста ресторана, 58. Једноцифрен број, 59. Кратки роман Габријела Гарсије Маркеса, 61. Руско возило, 62. Просветни радник, 64. Просторија у којој се налазе каце.

УСПРАВНО: 1. Бања у Белгији, 2. Иста слова, 3. Бобан одмила, Боба, 4. Назив празника у хришћанском православном календару, 5. Крчити пут, 6. Кугла за боћање, 7. Упишите: ЊР, 8. Активно глаголско стање, 9. Позни део лета, 11. Модел Фордовог возила, 15. Танке коре, 16. Жена са Шар планине, 17. Куповина (енг.), 21. Врста старог часовника, 22. Ознака за ампер, 25. Повреда, 27. Део животињског желуца, 29. Народно мушко име, 30. Град у Енглеској, 31. Народно мушко име, 32. Тац Махал краће, 33. Име сликара и песника Јакшића, 34. Ништа (тур.), 35. Продавци на пијаци, 38. Врста књижевног дела (мн.), 39. Хидеоелектрана (скр.), 40. Завршни школски испит, 41. Важан зачин, 42. Узвик негодовања, 44. Мушки певачки глас, 46. Врста лежаја, 48. Велика кашика, 50. Острво на Јадрану, 51. Место код Зворник, 53. Иницијали глумца Фонде, 55. Наше мушко име, 56. Врста рибарске мреже, 60. Лоша ракија (покр.), 63. Хемијски симбол ербијума.

ЗА МАЛЕ ЕНИГМАТЕ

МОЗГАЛИЦА

Између написаних бројева упишите знаке сабирања и одузимања тако да коначан резултат буде нула.

11 □ 22 □ 33 □ 44 □ 55 □ 66 □ 77 □ 88 = 0

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

СКАНДИНАВКА: д, спорт, аван, ротвајлери, езра, отров, ђао, свесно, нуклеарка, ун, ев, ни, ни, наш, амарин, о, тапетари, воал, кот, ц, угломер, ди, гранит, мај, от, игало, а, далматинац, ича, висити, ниоба, ајој, у, сецикеса. **ОСМОСМЕРКА:** нова година. **САЂЕ:** паризер, нормала, капитал, племићи, триангл, пријава, јованка, странка, проблем, енглези, грузија, забрана, станари, оборити, резбари, блузица, албанка, лоптица, опанчар, темељац, скопљак, закуска, корејка, задрани. **СИЈАМСКИ СУДОКУ:** а) 945-132-867, 368-574-912, 271-698-345, 693-425-781, 714-983-526, 582-761-493, 457-816-239, 129-347-658, 836-259-174. б) 457-382-619, 129-764-835, 836-159-247, 385-291-476, 294-673-158, 671-845-923, 512-938-764, 748-516-392, 963-427-581. в) 426-781-359, 853-492-671, 917-365-428, 178-526-943, 235-914-867, 649-873-512, 764-138-295, 392-657-184, 581-249-736. **УКРШТЕНЕ РЕЧИ:** свраб, тунгузија, ко, деда мраз, суд, и, селеук, раста, титрај, аптовина, вембли, р, о'нил, сафир, средоје, е, н, анестезија, ој, еон, заузимати се, школа, померање, касе, банатит, ђд, оп, картирати, ав, биланси, ири, еја, е, ерот, с, лад, дига, ирачанин, ђира, аск, јард, та, те, калањ, установе. **ЗИМСКИ АНАГРАМИ:** зимска туристичка сезона, нордијске дисциплине.

СУДОКУ

НИВО ТЕЖИНЕ: средњи   **НИВО ТЕЖИНЕ: средњи**

	5			7	6			
7	4			8			9	
	1	4	5				3	
3	7		2		4		6	
		6	7		4		5	
	2		9					1
8	3		4	2				
	6		1	8			4	
9	1							3

	2		9	4			3		5
	4			5			1		
			2		6				
8	1			9			6		
			7						9
	2			6	1				
			6				9		
	1	7						4	3
		4				5			

БАДМИНТОНАШИ (лево)
И ИГРАЧИ АМЕРИЧКОГ ФУДБАЛА
СПОЈИЛИ ЛЕПО И КОРИСНО

СПОРТ У СЛУЖБИ ХУМАНОСТИ

Апел Гавранова...

У ЦИЉУ да помогну трогодишњем Крагујевчанину Лазару Маринковићу, коме је неопходно 25 хиљада евра за одлазак на операцију очију у Кину, чланови Бадминтон клуба Равенс КГ, у сарадњи са Удружењем секретарица и секретара града Крагујевца, у холу Друге крагујевачке Гимназије организовали су хуманитарни рекреативни турнир под називом "За Лазин бољи поглед на свет". Окупљени рекреативци такмичили су се у категорији дублова по принципу свако са сваким, после чега су чланови Равенса КГ са њима одиграли и неколико ревијалних сингл мечева.

Истовремено, свим људима добре воље упућен је апел да се придруже овом хуманом догађају, и сходно могућности-

ма помогну малом Лазу. Уплате се могу извршити на жиро рачун - Банка интеса 160-253-93 са позивом на број 53-102-882/8.

С. М. С.

...али и Вејрова

КРАГУЈЕВАЧКИ Дивљи Вепрови учествовали су у организацији хуманитарне акције намењеној деци без родитељског старања. Истом приликом Савез америчког фудбала Србије доделио је традиционална признања најбољим спортистима и тренерима у 2009. години.

У свечаној Сали прве крагујевачке гимназије, два дана пред дочек Нове године, агенција АП Моделс у сарадњи са овдашњим клубом америчког фудбала приредила је хуманитарну модну ревију и коктел у циљу пружања помоћи

штићеницима Дома за децу без родитељског старања "Младост". Велики број посетилаца имао је прилику да ужива у моделима које су представили чланови Удружења манекена Крагујевца, а у разноврсном програму су наступили и други талентовани извођачи, након чега су деци уручени новогодишњи пакетићи.

Присутан свечаности био је и Владан Лапчевић, председник Савеза америчког фудбала Србије - САФС, који је нагласио да су "Вепрови" перјаница српског америчког фудбала, а потом уручио признања најбољима за прошлу сезону, изабраних од стране главних тренера Националне лиге Србије - НЛС. Међу награђенима нашла су се и двојица Крагујевчана. Ранингбек Александар Ристић добио је чак два признања, прво као најкориснији играч НЛС-а, и друго за најкориснијег играча у нападу екипе. И најбољег тренера у НЛС имамо ми, а то је главни тренер нашег тима Владимир Лазић.

В. У. К.

ОДБОЈКА

У реду Шпанци, па Пољаци

УТАКМИЦЕ Радничког у Лиги шампиона старог континента ређају се као на траци. После сусрета на Бадње вече са шпанском екипом Каи Теруел, шампион Србије већ 13. јануара још једном игра на домаћем терену. Гост је први фаворит групе „Д“, пољски Првак СКРА Белхатов, тим састављен од тројице пољских и репрезентативаца Шпаније и Француске.

И овај дуел се игра у среду, од 18 сати, у хали „Језеро“, а у другом сусрету петог, претпоследњег кола, Каи Теруел у Шпанији дочекује белгијски КНАК Роселар.

М. М.

Наставља се и лига

КРАТКА зимска првенствена пауза је на измаку, а већ за викенд, утакмицама 12. кола, следи наставак. Раднички Креди банка иде на ноге Младом раднику у Пожаревац, а састају се још и Спартак - Црвена звезда, Војводина - Смедерево и Партизан - Рибница.

До краја лигашког дела првенства, укључујући наведено, остала су још три кола. Шампион се налази на другом месту на табели, са три бода заостатка за Црвеном звездом.

М. М.

Кадети прошли даље

КОЛО пре краја регионалног дела такмичења кадети Одбојкашког клуба Радничког Креди банке освојили су прво место на табели и обезбедили пласман у даље такмичење. У последњем сусрету, без резултатског значаја, млађани Крагујевчани састају се са Јагодином.

Такмичење ће се наставити на пролеће, када ће "црвени" морати да добију један баражни меч и тиме стекну право наступа на завршном турниру националног првенства.

М. М.

ФУТСАЛ

Економцац је Србија

У ПОСЛЕДЊИХ пет наступа репрезентација Србије забележила је исто толико победа. Савладане су селекције Македоније, Белгије и Белорусије, у утакмицама у којима су у дресу "орлова" доминирали играчи Економца. Од 20 постигнутих погодака 16 су постигли чланови крагујевачких „студената“, Коцић и Ракић по шест, Рајчевић три, а капитен Бојовић један гол.

Успешан наступ наших фудбалера радује овда-

шњу јавност уочи наставка првенства Фудбал лиге Србије, али још више савезног селектора пред Европско првенство у Мађарској, које почиње 19. јануара.

С. М. С.

Повратак Драганчета

Велики таленат, репрезентативац и играч који представља будућност српског малог фудбала, Драган Ђорђевић, после две године паузе због повреде на једној тренинг утакмице, уочи почетка прошлогodiшње сезоне, враћа се у тим Економца.

Полусезону, у договору са стручним руководством, одиграо је у екипи Коске из Врњачке Бање, а сада ће, с обзиром да је на списку играча крагујевачких „студената“, у страховитој конкуренцији покушати да избори статус првотимца.

С. М. С.

РУКОМЕТ

Стигао пивот, бек се тражи

ДА би остварио зацртани план, пласман у европско такмичење, Рукометни клуб Раднички, како је и ред, мора да предузме све неопходне мере, а најважнија је, свакако, квалитетан играчки кадар. Зато су се упорно тражиле процене попуне на местима бека и пивота.

Први је на годину и по дана уговор потписао Милош Милић, у јесењој полусезони на црти Врбаса, а некада Југовића, односно Војводине. У току су преговори и са једним од „пуцача“ са спољних позиција, чији се долазак очекује до 11. јануара, када Крагујевчани почињу припреме за пролећни део Супер лиге, мада прелазни рок траје све до 28. фебруара.

В. У. К.

ФУДБАЛ

Чапљић у главној улози

НАЈАВЉИВАЛИ су челници Радничког Шумадије 1923 да ће, ако се не буде ишло на решење ван клуба, први тренер екипе постати Владо Чапљић, досадашњи члан стручног штаба „црвених“. Подсећамо, откако је Слободан Догандић, пре више од месец дана, напустио кормило тима, најзначајније питање било је ко ће засести на његово место. Ето, Управни одбор је донео једногласну одлуку да то, ипак, буде Чапљић, и у руке му ставио „врћу кромпир“ - обавезу да Крагујевчане одведе до Прве лиге.

Да ли је то и реално, с обзиром на нескривене амбиције ужичке Слободе, за коју се тврди да има и подршку „одозго“, да она буде та која ће пресећи врпцу на крају првенства, велико је питање. Ипак, далеко је важније да Чапљић верује у такав исход, најавивши да ће се тим појачати играчима квалитетнијим од досадашњих.

Припреме почињу 10. јануара, а пролећни део такмичења два месеца касније. Тада ће нам се, уосталом, и само казати где смо и на чему смо.

В. У. К.

Вјетровић само одмахнуо

ДОСАДАШЊИ спортски директор крагујевачког српсколигаша, више није на тој функцији. У клубу су проценили да им у овом рангу није неопходан човек на таквом

ЧАПЉИЋУ ТЕШКО ДА НЕКО МОЖЕ ДА ПОЗАВИДИ

месту, па су им се, уз очигледно одобравање Вјетровића, путеви разишли.

Једни тврде да је дошло до разлика у концепцији руковођења клубом, други да су у питању резултати рада, а трећи... трећи ћуће.

В. У. К.

КОШАРКА

За опстанак из Јазина

РЕГИОНАЛНА НЛБ или популарно Јадранска лига, наставља се, после празничне паузе, мечеви-

ма 15. кола. Раднички је за сада остварио сасвим солидан, готово половичан скор, забележивши шест победа и два пораза више. Циљ је свакако опстанак у овом рангу, а у његово постизање крагујевачки састав креће са незгодном гостовања у Задру, против екипе коју је у свом „Језеру“ надиграо у финалу.

Састају се још: Црвена звезда - ФМП, Будућност - Загреб, Босна - Олимпија, Хемофарм - Цедевита, Хелиос - Широки и Цибона - Партизан.

М. М.

Огласи и читуље

АГЕНЦИЈА ЗА ПРОМЕТ НЕКРЕТНИНА "МИЛИЋЕВИЋ" ул. др Зорана Ђинђића бр.21, 34000 Крагујевац Тел: 034 301 680 тел-факс: 034 333 854 milicevic8@yahoo.com

METAL-CENTAR d.o.o. из Старе пазове расписује КОНКУРС за пријем у радни однос

IGRAONICA ČIGRA ORGANIZUJEMO: Proslavu rođendana -100 dinara

Brković nekretnine d.o.o. NEKA VAŠA NEKRETNINA OVIĐE SVET WWW.NEKRETNINEBRKOVIC.COM

Мали огласи Издавање ИЗДАЈЕ се опремљен локал површине 12м², приземље, са телефоном, грејањем, вода, санитарним чвором и клима уређајем, у строгом центру, улица Николе Пачића, солитер Б, до представништва Вечерњих новости. Теле- фон: 063-87-24-097, 061-19-32-147.

Услуге МАТЕМАТИКА, механика, физика – сви узрасти. Часови у току зимског распуста и припремна настава за упис у Математичку гимназију (СМ).

Посао ПОТРЕБНА девојка за рад у кафићу, 15Км од Свилајнца, стан и храна обезбеђени. Плата 250 евра. Коректност 100%. Телефони: 012 - 349-681, 062 – 444 – 802, Драгоје.

КРАГУЈЕВАЧКЕ МАРКЕТИНГ 333-116 333-111

Дана 9. јануара 2010. године, у 11 сати, на Варошком гробљу даваћемо полугодишњи помен Милосављевић Драгослави – Драгани

Дана 31. децембра 2009. године изненада је преминула наша Милунка Кулунчић 1935 – 2009.

Мојој Рођи Тугујем за тобом. Твоја Дивна

Наш драги супруг и отац Велибор Либе Дамјановић (1938 - 2010.) Упокојио се у суботу, 2. јануара 2010. године, у 72. години живота.

Мојој најдражој Мама С неизмерним болом Твоја Милица

Нашој најдражој баки Милунчици Последњи поздрав од унука Јелене и Маје и зета Владе

Последњи поздрав Бајчету С љубављу Ана и Тања са породицама

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ програм
од 7. до 13. јануара

7. јануар

Ч
Е
Т
В
Р
Т
А
К

08.45 Најава програма, Хит дана
09.00 Вести, **09.05** Серија р.
10.00 Кухињца р. **10.30** Путујуће приче р.
11.00 Серија р. **11.55** Хит дана,
12.00 Вести, **12.05** Кухињца,
12.35 Зу хоби р.
14.00 Филм: Хари ван себе,
15.00 Тарзан р. **15.30** Криминал у
Русији р. **16.00** Вести,
16.05 Новогодишњи Мозаик,
18.00 Крунисана здања,
18.30 Мобил Е, **18.45** Хит дана,
19.00 Хроника 1, **19.30** Тарзан,
20.00 Филм: Острво Црног гусара
21.30 Концерт народне музике Врњачка Бања '09.
01.00 Филм: Смртоносна Розарио,
03.00 Филм: Ред род, **05.00** Филм: Стара љубавница,
07.00 Филм: Дobar полицијац.

8. јануар

П
Е
Т
А
К

09.00 Филм: Тролови,
10.30 Филм: Дружина дуге,
12.00 Музички програм,
15.00 Тарзан р. **15.30** Музички програм,
16.00 Вести, **16.05** Серија р.
17.00 Путујуће приче: Долина Увца 1. и 2. део
18.00 Рудничка Шумадија б,
18.30 Мобил Е, **18.45** Хит дана,
19.00 Хроника 1, **19.30** Тарзан,
20.00 Музички програм,
20.30 Регионални ЕУ сервис,
21.00 Серија, **22.00** Хроника 2,
22.30 Путујуће приче: Царство
белоглавог супа, **00.00** Вести,
00.05 Хит дана.

9. јануар

С
У
Б
О
Т
А

08.45 Најава програма, Хит дана
09.00 Вести, **09.05** Тарзан р.
09.35 Радознало огледало р.
10.00 Кухињца р. **11.00** Нокаут р.
11:30 Познати парови р.
11.55 Хит дана, **12.00** Вести,
12.05 Шумадијски праг р.
13.00 Зу хоби, **13.30** Крунисана здања р.
14.00 Филм: Уточиште,
15.30 Кућица у цвећу
16.00 Вести, **16.05** Филм: Горе у вили,
18.45 Хит дана. **19.00** Хроника 1,
19.30 Тарзан, **20.00** Лек из природе,
20.30 Крунисана здања р.
21.00 Концерт РТК, **21.45** Хит дана,
22.00 Хроника 2, **22.30** АБС шоу,
23.00 Филм: Леминг, **00.00** Вести,
00.30 Хит дана.

10. јануар

Н
Е
Д
Е
Љ
А

08.45 Најава програма, Хит дана
09.00 Вести, **09.05** Тарзан р.
09.35 Моја транзиција р.
10.00 Кухињца р.
11.00 Радознало огледало
11.55 Хит дана, **12.00** Вести
12.05 Шумадијски праг,
13.00 Агро дневник, **13.30** Викенд
калеидоскоп, **14:30** Путујуће приче,
15:00 Документарац,
16.00 Вести, **16.05** Филм,
18.00 Док. прог. Нокаут,
18.00 Док. прог. Познати парови,
18.50 РТК Хит дана, **19.00** Хроника 1, **19.30** Тарзан,
20.00 Стаклено звоно, **20.30** Интеграције,
21.00 Концерт РТК,
21.45 Хит дана, **22.00** Хроника 2,
22.30 Култура, **23.00** Филм,
00.00 Вести, **00.30** Хит дана

11. јануар

П
О
Н
Е
Д
Е
Љ
А
К

08.45 Најава програма, Хит дана,
09.00 Вести, **09.05** Серија р.
10.00 Кухињца р.
10.30 Рудничка Шумадија р.
11.00 Серија р. **11.55** Хит дана,
12.00 Вести, **12.05** Кухињца,
12.35 Стаклено звоно р.
13.00 Серија, **14.00** Снимак утакмице р,
15.00 Тарзан р. **15.30** Криминал у Русији р,
16.00 Вести, **16.05** Серија р.
17.00 Мозаик, **18.00** Витафон,
18.15 Не газду, **18.30** Мобил Е,
18.45 Хит дана, **19.00** Хроника 1,
19.30 Тарзан, **20:00** Избор спортисте
године р. **21:00** Серија,
22.00 Хроника 2, **22.30** Серија,
00.00 Вести, **00.05** Хит дана.

12. јануар

У
Т
О
Р
А
К

08.45 Најава програма, Хит дана
09.00 Вести, **09.05** Серија р.
10.00 Кухињца р.
10.30 Плаћен термин-Витафон р.
11.00 Серија р. **11.55** Хит дана,
12.00 Вести, **12.05** Кухињца,
12.35 Агро дневник р. **13.00** Серија,
14:00 Спорт р. **14:30** Друга страна р,
15.00 Тарзан р. **15.30** Криминал у Русији р,
16.00 Вести, **16.05** Серија р.
17.00 Мозаик, **18.00** Свет на длану,
18.30 Мобил Е, **18.45** Хит дана,
19.00 Хроника 1, **19.30** Тарзан,
20.00 Патрола 92, **20.30** Суграђани,
21.00 Серија, **22.00** Хроника 2,
22.30 Серија, **00.00** Вести,
00.05 Хит дана.

13. јануар

С
Р
Е
Д
А

08.45 Најава програма, Хит дана
09.00 Вести, **09.05** Серија р.
10.00 Кухињца р.
10.30 Регионални ЕУ сервис р.
11.00 Серија р. **11.55** Хит дана,
12.00 Вести, **12.05** Кухињца,
12.35 Култура р. **13.00** Серија,
14.00 Патрола 92 р. **14.30** Суграђани р.
15.00 Тарзан р.
15.30 Криминал у Русији р. **16.00** Вести,
16.05 Серија р. **17.00** Мозаик,
18.00 Путујуће приче р,
18.30 Мобил Е, **18.45** Хит дана,
19.00 Хроника 1, **19.30** Тарзан,
20.00 Комунални сервис, **21.00** Серија р.
22.00 Хроника 2, **22.30** Серија р.
00.00 Вести, **00.05** Хит дана.

"Смртоносна Розарио"

петак,
01:00
>>>>

www.rtk.co.rs

НАМА СЕ НАЈВИШЕ ВЕРУЈЕ

Izvod iz programa
regionalne Televizije **Kanal 9****OBJEKTIV 2 U 19.00**

Pored ovog, svakog dana još dva izdanja najaktuelnijih vesti iz grada i regiona u 15.30 i 22.30

TANJIN KUTAK

Porodični magazin nedeljom u 15.05

IZA SCENE SA...

Razgovori sa najpoznatijim ličnostima eks-YU prostora - glumcima, pevačima, sportistima, premijerno nedeljom u 23.00, reprizno nedeljom u 12.05

GRAD

saznajte sve o tome šta se radi u Vašoj mesnoj zajednici, kada će i kako biti rešeni problemi premijerno petkom u 17.00, reprizno četvrtkom u 11.05

IGRANI FILMOVI„Čerka Deda Mrza“ (komedija)
premijera - petak u 23.00, repriza - subota u 00.15„Pariz, Volim te“
subota u 20.50„Dokaži moju krivicu“
nedelja u 20.50**SERIJSKI PROGRAM**„Amor Latino“ (tipična španska romansa...)
premijera ponedeljak-četvrtak u 17.00, repriza utorak-petak u 10.10

„Pravila igre“

ponedeljak-petak u 18.30h

„Dr Haus“ (priča o genijalnom spasiocu ljudskih života...)

ponedeljak-petak u 21.00

„Vrelina Akapulka“ (akcija, zabava i ljubav na egzotičnom mestu...)

premijera nedelja u 11.05, repriza ponedlejak u 10.10

ZABAVNI PROGRAM**Šou Opre Vinfri**

premijera ponedeljak-četvrtak u 23.00, repriza utorak-petak u 09.00

Od 18. januara Najgledaniji kviz **MILIONER** samo na **K9**

i još mnogo toga, svakog dana, za sve uzraste, za svačiji ukus...

Regionalna Televizija Kanal 9 tel./faks (034) 331-509 marketing (034) 337-667

PRODAJA ZAVRŠENIH USELJIVIH STANOVA
 Informacije: 034 337 702, 063 606 369

Potrebna lokacija u centru

Struktura stanova: 22m² 24m² 36m² 38m² 46m² 67m²
Opremljenost stanova:

1. PVC petokomorna stolarija VEKA - Nemačka	8. Cevna mreža za vodu REHAU - Nemačka
2. Aluminijumske roletne sa termoizolacijom	9. Klima uređaj - split sistem
3. Grejanje na gas - gasni kotlovi HERMAN - Nemačka	10. Interfon i video nadzor
4. Aluminijumski radijatori FONDITAL - Italija	11. Sigurnosna vrata
5. Uvozna keramika prve klase	12. Kablovska televizija i internet
6. Hrastov parket (Slavonski hrast)	13. Nužno svetlo (u slučaju nestanka struje)
7. Bežumna kanalizacija REHAU - Nemačka	14. Podzemne garaže i parking mesta

Lokacija: Braće Poljaković 23

ComTec
 Ibarskih rudara 3
 Tel. 30 48 80, 30 11 15

ovlašćeni distributer Canon

you can
Canon

Ovlašćeni servis
OPV SERVIS
 Tel. 034 331 408

COMTEC IS CANON AUTHORIZED PARTNER 2009.

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
ЦЕНТАР доо Крагујевац

ПОСЛОВНИЦЕ:
 Кнић 510 – 197
 Рача 751 – 262
 Баточина 842 – 311
 Лапово 853 – 710

Благajна у центру:
 7 – 18 сати – радним данима
 7 – 13 сати – суботом

Радно време од 7 – 15 сати

ЕД Електрошумадија Крагујевац
 Централa 307 – 200
 Дежурна служба 335 – 195
 Прикључци 307 – 368
 Пријава стања и рекламације 370 – 300

NIKOR

OD SADA NA 4 LOKACIJE!

ULJA
 FILTERI
 LAMELE I NAPADNA TELA
 AUSPUSI "KILLER"

GUME
 PUTNIČKI PROGRAM
 TERETNI PROGRAM
 POLJOMEHANIZACIJA
 MOTORCIKLI I BICIKLI

1. JANKA VESELINOVIĆA 72.034.430.658
 2. ATINSKA BB, AERODROM, 034.372.371
 3. KNEZA MIHAILA 140, MALA VAGA
 4. JOVANA RISTIĆA 134, BRESNICA

KNJAZ MILOŠ natura
 VODOMATI I NAPICI d.o.o.

Besplatni vodomati za domaćinstva i dostava vode na kućnu adresu!

Pravnim licima uz vodomat i negaziranu slabomineralnu vodu nudimo i bogat asortiman osvežavajućih napitaka i kafa.

Knjaz Miloš Natura d.o.o. Beograd, Batajnica
 Majora Zorana Radosavljevića 366
 Besplatni info broj: 0800-000008
 office@knjaznatura.co.rs,
 www.knjaznatura.co.rs

GLOBUS BEGRAD OSIGURANJE A.D.O.

11000 BEOGRAD • KNEZ MIHAILOVA 11-15/III
 TEL: 011/ 2620-015

21000 NOVI SAD • Bul. MIHAILA PUPINA 14
 TEL: 021/ 520-043, 425-945

E-mail: office@globus.co.rs • www.globus.co.rs

СЕРВИСНИ ВОЗИЧ

DR PAVIĆEVIĆ
 GINEKOLOŠKO – AKUŠERSKA ORDINACIJA

Milovana Glišića 15
 Tel/fax:
 034 / 461 339
 034 / 463 333
 Mob: 063 / 619 436

ВРШИМО СВЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ
МИЈЕМА ДЕНТ

Др. Драган В. Ђорђевић
 доктор стоматолозије

телефони
 034/328-243
 051-140, 371-717
 064/16-20-311

MITEL MONT

Veleprodaja maloprodaja i ugradnja elektro materijala

Vladimira Rolovića bb
 Tel. 034/501-139,
 501-140, 371-717
 e-mail: mitelmont@ptt.yu

SPECIJALISTIČKA ORDINACIJA
Dr. Nežmar

Dr. Nedeljko UROLOGIJA
 Dr. Slavica Ginekologija

Tel : 034 491 900
 Fax : 034 430 900
 Janka Veselinovića 41

Biohem-LAB

Hematologija Tumorski markeri
 Biohemija Imunologija
 Hormoni Dijabetes
 Anemije Virusi
 Lipidni status Pregled urina
 Enzimi Lekovi u krvi

Milovana Glišića 23; 445-606; 400-607

GIP
 KRAGUJEVAČ

GEO ING PREMIER
 Premier zemljišta... omeđavanje
 Snimanje objekata... parcelacije
 Deobe parcela... izrada situacionog plana
 Snimanje vodova
 Izrada katastarsko-topografskih planova
 Lepenički bulevar 25/1
 Telefon: 034 330 821

Сапокг
 servis biro opreme

Foto kopir aparata, Telefakse
 Elektrokalkulatora
 Laserske i matične štampače
 Reciklaža glava i toner kasete
 Prodaja novih i recikliranih fotokopir mašina

KNEZA MIHAILA 55
 Tel. 336 920; 302 919; 065 618 74 99

GAČA dekor

AI i PVC STOLARIJA
 izrada nameštaja od pločastih materijala

Kreditiranje kupaca Teslina 21
 Tel. 034/380 822 063/393 587

DR ALARM

UGRADNJA SERVIS
 PROJEKTOVANJE ALARMIH SISTEMA

Miroslava Antića 4
 Tel-Fax 302 380, 063 605 318

NEKRETNINE GRUŽANKE

LOLE RIBARA 10 - 034 300 057

MARMIL tende
 www.marmil.rs

Tende, Venecijaneri, Trakaste zavese,
 Rolo zavese, AL i PVC roletne,
 Suncobrani, Garažna vrata,
 Harmonika vrata, Kamionske cirade,
 Digitalna štampa

Vladimira Rolovića 20
 34000 Kragujevac
 Tel.: 034/370-605, 340-954

DAM d.o.o.

Kolor C1
 Jovana Ristića 111
 034 330 432

Kolor C2
 Kneza Mihaila 56
 034 300 191

Kolor C3
 Vladimira Rolovića 14
 034 340 301

Boje Lakovi Fasade

Besplatan prevoz za veće porudžbine
 Radimo i nedeljom

ZGR "SREĆKOVIĆ"

Stambeni objekat „A” i „B” Po+P+3
ulica Daničićeva br.28-30
početak gradnje septembar 2009. godine

Struktura stanova od **36m²** do **74m²**

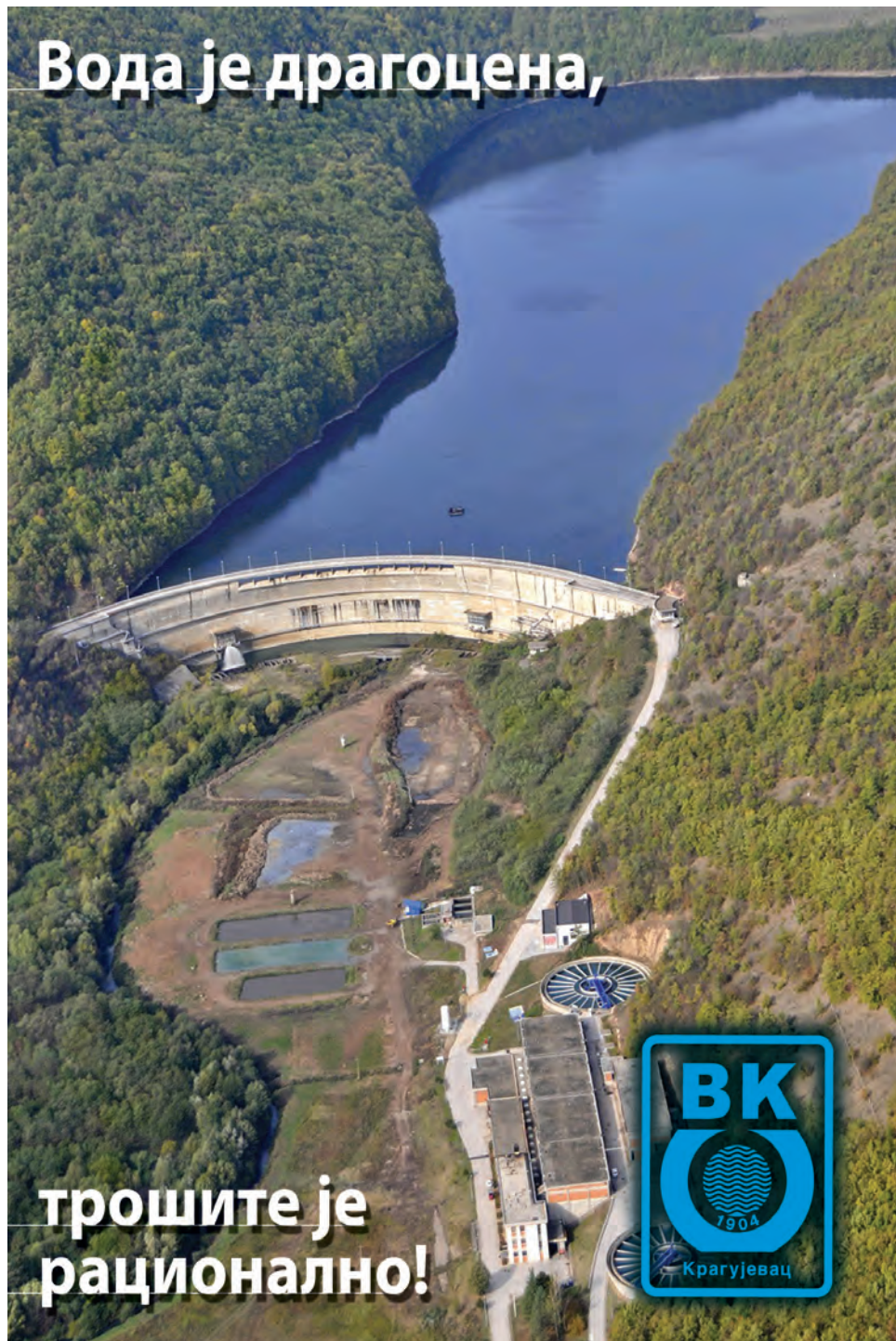
Opremljenost stanova:

- Sigurnosna vrata
- Grejanje na gas
- PVC stolarija
- Kablovska TV
- Interfon
- Videonadzor
- Sobna vrata od medijapana
- Hrastov parket ili parket po izboru kupca
- Keramika I klase po izboru kupca
- Podzemna garaža

Informacije i prodaja na tel: 034/361-425, 064/640-99-77
TPC Radnički, I sprat, www.sreckovic.org

**Mogućnost kreditiranja
preko poslovnih banaka**

Вода је драгоценa,

трошите је
рационално!

Postoje jednostavna rešenja!

Credy banka AD Kragujevac ima razvijenu poslovnu mrežu u Srbiji, koja se stalno proširuje.
U bilo kojoj od naših poslovnica u Srbiji dostupne su Vam sve naše usluge i proizvodi -
štednja, platni promet, krediti, platne kartice, poslovanje sa hartijama od vrednosti.....

Credy mreža

KRAGUJEVAC

Kanjiža	Gornji Milanovac
Novi Sad	Čačak
Beograd	Lapovo
Smederevo	Batočina
Sopot	Knić
Šabac	Zaječar
Borča	Rekovac
Smederevska Palanka	Bajina Bašta
Mladenovac	Užice
Velika Plana	Kraljevo
Kladovo	Kruševac
Negotin	Vrnjačka Banja
Valjevo	Zlatibor
Arandjelovac	Trstenik
Ljig	Niš
Svilajnac	Vranje
Bor	Bela Palanka
Lazarevac	Pirot
Topola	Aleksandrovac
Rača	Dimitrovgrad

CREDY BANKA

www.credybanka.com